№ 154 Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאדזשער טאגעבלאט

רעדאקציע און אדמיניסטראציע: פיעטריקאווער 16. טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57, פון אדמיניסטראציע 47 | דינסטאג, ה' תמוז תרפ"ז | 5 lipca 1927 r. | צוואנציגסטער יאהרגאנג.

פרעזידענט פון ווארשא—סלאמינסקי.

ווארשא, 4. יולי. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) 9 א זייגער און אכט מינוט פרעזעס יאוואראווסקי די זיצונג פון שטאט-ראט.

ער לעזט פאר דעם ברוף פון אינערן-מיניסטער, און וועלכען עס ווערט גע-זאגט, אז ביז'ן 10. יולי מוז געוועהלט ווערען א פרעזידענט. אין געזעצבלאט ווערט ער אליין דעם פרעזידענט גאמינירען.

דאן ליינעט פרעזעס יאוואראווסקי פאר דעם פונקט פון רעגולאמין, וואס זאגט, אז די אמטס-שפראך אין שטאט-ראט איז פויליש און דערוועגען האט ער געמוזט איבעררייסען די רעדע ווען וועלכע האבען אויף דער פערגאנגענער זיצונג גערעדט יודיש.

דערויף פרעט דער שטאט-ראט צו צו די פארשיידענע אפשטימונגען איבער די וואהלען פון א פרעזידענט.

ראטמאן באושענצקי: (קאפס) ציהט צוריק זיין קאנדידאטור און לעגט פאר אינזש. סלאמינסקי, וועלכער גילט אלס אונפארטייאישער קאנדידאט. פ.פ.ס. לעגט פאר דעם ד"ר באגוצקי, סאנאטארען דעם געה. מונוכטשער אוואצגאווסקי.

די פערטע אפשטימונג גיט פאלגענדען רעזולטאט:

כלאמינסקי — 47 שטימען.

באגוצקי — 47 שטימען.

אוואצגאווסקי — 14 שטימען.

ווייסע צעטלען ווערען אפגעגעבען 7.

אזוי ווי עס איז נישטא קיין צבסא-לוטע מעהרהייט פאר קיין שום קאנדי-דאט, ווערט ערקלערט א הפסקה, נאך וועלכער עס קומט פאר די פינפטע אפ-שטימונג:

סלאמינסקי 48 שטימען.

באגוצקי — 48 שטימען.

אוואצגאווסקי — 14 שטימען.

ווייסע צעטלען — 6.

אזוי ווי אן אבסאלוטע מעהרהייט איז ווידער נישטא, ווערט אדורכגעפיהרט א זעקסטע אפשטימונג.

סלאמינסקי בעקומט 48 שטימען, באגוצקי — 47, אוואצגאווסקי — 14, ווייסע צעטלען — 6.

די ארטאדאקסען האבען אפגעגעבען ווייסע צעטלען, כדי אויסצואיבען א דר.ק מוט'ן צאל צו פעסטיקען א לאזונג.

ראטמאן שטשעפיארסקי (פ.פ.ס.) לעגט דאן פאר, אז דער דריטער קאנ-דידאט, וואס האט בעקומען די קלענסטע צאהל שטימען זאל אפפאלען.

דער פארשטעהער פון די סאנאטארען ראכאווסקי איז געגען.

ראטמ. וואלמשינסקי: (קאפס) וויזוט אן אז די פאלקס-דעמאקראטען זענען מוט זיי-ער אויסזולטעטלאזען קאנדידאט אויך: אז די וואהלען זאלען נישט ברענגען קיין רעזולטאט און די רעגירונג זאל בעשטימען א פרעזידענט.

דער פארשלאג פון ראטמ. שט.ע.פיגר כען געדעט ארויך.

די זיבענטע אפשטימונג גיט פאלגענ-דען רעזולטאט:

סלאמינסקי — 47, באגוצקי — 48, אוואצגאווסקי 13, לעדיגע צעטלען — 6.

עס ווערט פערארדענט א הפסקה. דער סעניארען-קאנווענט לעגט פאר א קאמפ-ראמיס-קאנדידאט — ארטור שלייבנ-כען. „קאפס" איז געגען. די קאנדי-דאטור ווערט צוריקגעצויגען.

אכטע אפשטימונג:

סלאמינסקי 47, באגוצקי — 48, לע-דיגע צעטלען — 19.

די סאנאטארען געבען אפ לעדיגע צעטלען אלס פראטעסט געגען נישט אפשטימען זייער קאנדידאט.

נאך 5 א זייגער אין דער פריה טרעט דער שטאט-ראט צו צו דער נויעמער אפשטימונג, וועלכע גיט עגדליך א רעזולטאט:

עס זענען אנוועזענד 107 ראטמענער. די גילטיגע אבסאלוטע מעהרהייט איז 54.

אינזש. סלאמינסקי, וועלכער איז פאר-געלעגט געווארען דורך „קאפס", בעקומט 55 שטימען.

באגוצקי — 47 שטימען.

אויף דער אזא אופן איז אלס פרעזידענט פון דער שטאט ווארשא געוועהלט גע-ווארען אינזש. סלאמינסקי. פאר אים האבען געשטימט „קאפס" און די סאני-טאטארען נאך א נעמענאוואנער פער-שטענדיגונג. ער איז פריי צו בעמערי-קען, אז אינזש. סלאמינסקי איז גע-וועהלט געווארען א דאנק דעם, וואס די ארטאדאקסען האבען זיך צוריקגעהאל-טען פון שטימען.

פוילישער אמבאסאדאר איין מאסקווא פאטעק, איין ווארשא.

ווארשא, 4 יולי (טעלעפאניש) געכטען איז אנגעקומען קיין ווילנא דער פוילישער אמבאסאדאר אין מאסקווא פאטעק, וועלכער האט זיך אריינגעזעצט אין סאלאן-וואגאן צוג, מיט וועלכען מארשאל פילסודסקי איז געפאהרען קיין ווארשא. אמבאסאדאר פאטעק האט פערבראכט אין צוג בעראטונגען מיט מארשאל פילסודסקי. געכטען זענען מארשאל פילסודסקי און אמבאסאדאר פאטעק אנגעקומען קיין ווארשא.

געשפרעך פון קארעספאנדענט פון „לאדזער טאגעבלאט" מיט'ן אמבאסאדאר פאטעק.

ווארשא, 4. יולי (טעלעפאניש) אונזער קארעספאנדענט האט געהאט א געשפרעך מיט'ן פוילישען אמבאסאדאר אין מאסקווא פאטעק, וועלכער איז געבעטען געווארען ארויסצוזאגען זיך וועגען די פויליש-סאוויעטישע בעציהונגען. אמבאסאדאר ה' פאטעק האט ערקלערט, אז כל זמן ער האט נישט בעקומען קיין אינסטרוקציעס פון אויסער'ן-מיניסטער זאלעסקי קען ער קיין ערקלערונגען נישט געבען. ער קען נאר איבערגעבען, אז די פויליש-סאוויעטישע בעציהונגען זענען נישט אזוי אנגע-שטרענגט.

געזעץ וועגען די יודישע קהלות אין ארץ-ישראל.

ענגלישער בעריכט פאר דער מאנדאט-קאמיסיע ביים פעלקער-בונד.

גענף, 4 יולי (יט"א) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער מאנדאט-קאמיסיע ביים פעלקער-בונד איז אויסגעהערט געווארען דער בעריכט פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען דער פערוואלטונג אין ארץ-ישראל און עבר-הירדן.

צווישען אנדערען איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען בירגער-רעכט, דעם ווירטשאפטס-קריזיס, פאלען פון דער אימיגראציע, די לאגע אויפ'ן ארבייטס-מארק א. א.

וואס שייך דער הלוואה האט דער ענגלישער פערטרעטער ערקלערט, אז א טייל וועט גענוצט צו דעקען די פערפליכטונגען פון ארץ-ישראל לגבי ענגלאנד און דער איבריגער טייל אויף עפענטליכע ארבייטען און דעם פארט-בוי אין חיפה.

דאס געזעץ וואס רעגולירט די לאגע פון די יודישע קהלות זאל פערעפענט-ליכט ווערען אין דער נאהענטסטער צייט.

אויסער דעם זענען נאך בעטראכט געווארען צוויי אראבישע פעטיציעס, איינע פון אראבישען עקזעקוטיוו, אין וועלכען עס ווערט פראטעסטירט געגען דער יודישער אימיגראציע אין דער פאליטיק פון דער אדמיניסטראטיווער מאכט אין ארץ-ישראל, די צווייטע פעטיציע איז פון א גרופע אראבער אין קסריה, וואס פא-דערן זייער אייגענטומס-רעכט וואס די געזעלשאפט פיק"א האט בעז זיי צוגענומען דורך דער געמאכטעטער ערד ביי דער רעגירונג.

מארגען—א זיצונג פון יוד. סיים-קאלא

ווארשא, 4 יולי (טעלעפאניש) מארגען קומט פאר א זיצונג פון יודישען סיים-קאלא. אויף דער טאג-ארדנונג שטעהן די פראגען וועגען דעם פראיעקט צו-זונעמען דאס וואהל-רעכט ביי עפיציירען און וועגען דעם געזעץ מכח די זעלבסט-פערוואלטונגען.

פראצעס פון גענעראל זשימיערסקי אפגעלעגט אויף היינט.

ווארשא, 4 יולי (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט). געכטען האט זיך גענומען אנהויבען אין מיליטערישען געריכט, וואו די ריכטער זיינען בעשטע-הען בלויז פון גענעראלען. דער פראצעס געגען גענעראל זשימיערסקי, וועלכער ווערט בעשולדיגט אין בענעהמען מיספראווילכען אויף א סומע פון 150,000 דאלאר. דער אנגעקלאגטער האט ערקלערט, אז צו איין ריכטער האט ער נישט קיין צו-טרוי און געפאדערט דעם דאזיגען ריכטער אויסצושליסען. דאס געריכט האט די פאדערונג בעפרידיגט און צוליב דעם איז דער פראצעס אפגעלעגט געווארען אויף היינט.

נאך 100 יעהריגער ממשלה פון די אסימילאטארען

נעמען איבער די בערלינער קהלה, ציוניסטען און ארטאדאקסען.

בערלין, 4. יולי (י.ט.א.) די דייטשע רעגירונג האט ענדליך בעשטעטיגט די וואהלען פון בערלינער יודישען קהלה-ראט, וואס זענען נאך פארגעקומען אין מאי 1926 אין בעת וועלכע די ציוניסטען צוזאמען מיט די ארטאדאקסען האבען בעקומען 11 מאנדאטען און די ליבעראלען אין אסימילאטארען נאר 10 מאנ-דאטען.

די לעצטע האבען זיך כסדר בעמיהט ביי דער רעגירונג אז די וואהלען זאלען געפסל'ט ווערען איצט האט די רעגירונג ענדליך די וואהלען בעשטעטיגט. אזוי ארום וועט בערלין איצט האבען א ציוניסטיש-ארטאדאקסישע מעהרהייט, נאך א העכער 100 יעהריגע הירשאפט פון די אסימילאטארען.

דער „היינט" ערשיינט נישט.

ווארשא, 4 יולי (טעלעפאניש) צוליב דעם שטרייק פון די זעצער ערשיינט נישט דער „היינט" פון זונטאג אן.

וואהלען צו די יודישע קהלות אויף די מזרח-קרעסען אין צוויי חדשים ארום.

ווארשא, 4 יולי (טעלעפאניש דורך יט"א). דער בילדונגס-מיניסטער האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון דער יודישער קהלה אין ביאליסטאק וועגען וואהלען צו דער יודישער קהלה אין ביאליסטאק און אנדערע שטעדט.

מיניסטעריאל-ראט אדעלבערג האט דער דעלעגאציע ערקלערט, אז אלע הכנות זענען שוין דורכגעפיהרט געווארען, און דעם 10-טען אדער 12-טען ה. ח. וועט זיך בעווייזען אין „דזשעננ‍יק אוסטאווי" א געזעץ וועגען וואהלען צו די קהלות אויף די מזרח-קרעסען. די וואהלען וועלען פארקומען נישט שפעטער ווי אין צוויי חדשים ארום.

דער'הרג'ט געווארען לינדבערג'ס א חבר.

ניו-יארק, 4 יולי (סט.) ווען פליקאניק לינדבערג האט איבערגעפיהרט די בעגריסונג פון פרעזידענט קולידזש צום 60-יעהריגען יובילעאום פון קאנאדא, איז מיט אן עראפלאן, וועלכער איז מיטגעפאהרען מיט לינדבערג'ן געשעהען א קאטאסטראפע. דער לופט-פליהער דזשאנסאן, לינדבערג'ס חבר, איז דער'הרג'עט געווארען.

ערשיטערט פון גרויסען אומגליק, דריקען מיר אויס דעם טיפסטען ביילייד דער פאמיליע איילענבערג אין פאביאניץ

צוליב'ן טויט פון אונזער מיטגליד

נ"ע משה ב"ר דוד ז"ל איילענבערג

מיטאינהאבער פון דער פירמע איילענבערג און בודע אין לאדז.

זייט געטרייסט!

די לעדער-סעקציע

ביים צענטר. סוחרים-פעראיין, פיעטר. 10

ס'ווערט געזוכט א צימער

(אהן מעבעל) פאר א פאר-פאלק

אפערטען אבצוגעבען אין דער אדמ. פון „לאדזער טאגעבלאט" אונטער „פארפאלק".

2758

Od 150-ciu lat znana

Zakłady Przemysłowe w Nieżychowie

S. z. o. p.

fabrykacja surogatów kawowych „Hauswalda".

בלב קרוע ומורתח הננו מודיעים ע"ד אסוננו הגדול בהלקח מאתנו מאר משפחתנו ה"ח הישיש החסיד המופלג חריף ובקי

נ"ע

ר' מנחם מענדיל לייכטער

(יליד דווארט) בשנת השמונים ושלש לימי חייו.

הלויתו למנוחת עולמים תהי' היום י' ג' ה' תמוז תרפ"ז בשעה ה-12 בצהרים מבית האבל רחוב זאוואדזקי 40.

השרויים בצער עמוק:

בנו, בנותיו, חתניו, נכדיו ונינים.

א טיכטיגער און רוטינירטער

פערוואלטער

נעמט אן הייזער צו פערוואלטען.

ערשטקלאסיגע רעפערענצען.

אפערטען אבצוגעבען אין דער אדמינ. פון „לאדזער טאגעבלאט" אונטער S. G.

דעם טיפסטען ביילייד דריק איך אויס דער פאמיליע

איילענבערג צוליב דעם טויט פון מאן און פאטער

נ"ע משה (סוחר מפאביאניץ)

המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.

ש. י. בלאהשטיין

זאכאדניא 72.

א שריפט-אפווארפער

ווערט געזוכט. צו מעלדען זיך אין דער אדמינ. פון „לאדזער טאגעבלאט".

—אלע יודען—

ערלעדיגען זייערע רעכטס-קאנסולטאציאן-ארבייטען אינם לאנגיעהריגען קאמפעטענטען ביורא

זינגער, זאכאדניא 36

פרענט, פארטער.

צווייטער טאג פון 8 צ׳וניסטישען לאנד-צוזאמענפאהר

(אויספיהרליכער טעלעפאנישער בעריכט פון אונזער ספעציעלען שליח).

פארמיטאג-זיצונג.

פאר דער פארמיטאג-זיצונג, וואס האט זיך אנגעהויבען האלב 12 א זייגער, איז פארגעקומען א זיצונג פון פערמאנענץ-אויסשוס וועגען מעכאנישע פראגען. דער ערשטער בעקומט דאן דאס ווארט דער פיהרער פון די רעוויזיאניסטען ד״ר וודאווינסקי, וועלכער זאגט זיך ארויס, אז דער צ.ק. האט נישט מאביליזירט די כחות אין די ציוניסטישע רייהען. ער פראטעסטירט שארף געגען דעם אויף זשאבאטינסקי׳ן. ער האלט, אז דער מאמענט, אז זשאבאטינסקי טרעט ארויס געגען דער יודישער אגענץ איז נישט קיין דעקלאראציע. די ציוניסטישע ארגאניזאציע איז נישט קיין פארטיי, נאר א מלוכה, און אין א מלוכה מוז הערשען פרייהייט און יעדער קען האבען דאס רעכט נישט צו אנערקענען געוויסע בעשלוסען פון דער מאיאריטעט. אין דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, זאגט דער רעדנער ווייטער, פעהלט דער גלויבען אין ציוניזם. עס פעהלט דער גלויבען אין דער האפנונג, אז דער ציוניסטישער אידעאל וועט פערווירקליכט ווערען. די אלטע ליטעראטור האט געשאפען, אז גאר די גבירים האבען צו זאגען און נישט דאס פאלק. דאס איז א פעהלער. דערווייל, וואס די פאנדען זענען שלעכט געזאמעלט געווארען, זענען נישט שולדיג די רעוויזיאניסטען, ווי עטליכע פערזאנען האבען זיך אויסגעדריקט. די מענה, אז נאך דער עליה מוז קומען א ירידה, דערמאנט אין דיאלאג פון די בטלנים אין אן—סקי׳ס „דיבוק" מיט׳ן אונטערשייד, וואס דארט ווערט געזאגט, אז נאך דער ירידה מוז קומען אן עליה „דאס פאלק פרענגט דאס אויפהויבען זיך".

ד״ר לעמבערג (על המשמר זרגנסקא ואליא) רעדט אין נאמען פון דער קליינער פראקציע „התאחדות הציונים". ער מיינט, אז בוידע קרייזן-פיהרענדע גרופירונגען מוזען זיך פעראייניגען, כדי נישט צו ברענגען קיין שאדען דעם ציוניסטישען אידעאל.

פארלישעווסקי (על המשמר) נעמט דאס ווארט און ווענדעט זיך צו די מיטגלידער פון צ.ק. ערקלערט ער: איך וועל רעדען ווי א סוחר. איהר האט געפיהרט דאס געשעפט 3 יאהר און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס געשעפט טויג נישט.

פארלישעווסקי רעדט וועגען דעם געשלאסענעם בלאק צו די ווארשאווער שטאט-ראט-וואהלען. ער האלט, אז דער בלאק האט געדארפט געשלאסען ווערען, אבער נישט אויף אזא אופן, ווי ער איז געשלאסען געווארען. ער פאלעמיזירט זיך מיט דעם אויפרוף פון על המשמר וועגען דעם בלאק און זאגט: אויב דער אויפרוף איז געווען אזא שעדליכער, פארוואס האט איהר, הערען פון צ.ק. נישט צוגעזאגט צו פערענטווארט-ליקווידירט מיך, אלס איינעם פון די ער-שטע פערזאנען, וואס האבען דעם אויף-רוף אונטערגעשריבען?

ד״ר גוטגעלד (שעדליצע) און ד״ר פינקס (וולאצלאוועק) בוידע עת לבנות, דריקען זיך אויס, אז דער צ.ק. ווידמעט צופיל צייט דעם פראבלעם פון לאנד-ווירטשאפט.

דעפ. ד״ר ראזענבלאט מעלדעט דאן אין נאמען פון פערמאנענץ-אויסשוס, אז עס איז בעשלאסען געווארען עס זאלען רעדען 6 גענעראל-רעדנער פון אלע גרופירונגען.

שטורמישער אינצידענט.

בעת דער רעדע פון לאדזשער דעלעגאט פון על המשמר, געלעבטער, קומט צו א שטורמישען אינצידענט. רעדענדיג וועגען בעריכט פון צ.ק. און וועלכען עס זאגט זיך, אז דער „השומר" האט זיך דערווייטערט פון דער ציוניסטישער בעוועגונג, דריקט זיך דער רעדנער אויס, אז אזוי צו זאגען הייסט זיין אונפער-שעהמט.

דער פארזיצענדער ד״ר ראזענבלאט, רייסט דעם רעדנער איבער און נעמט איהם צו דאס ווארט, און לעגט פאר אויסצושליסען ה׳ געלעבטער׳ן פון דער קאנפערענץ פאר בעליידיגען דעם צ.ק.

ה׳ גראוויצקי ערקלערט, אז אין בע-ריכט פון צ.ק. ווערט אויך דערמאנט דאס ווארט „אונפערשעהמט" און דער רעדנער איז געגען דעם פארשלאג פון פארזיצענדען.

דעפ. גרינבוים ערקלערט, אז אויב מען וועט געלעבטער׳ן אויסשליסען, וועט ער און זיין פראקציע פערלאזען דעם צו-זאמענפאהר. נאך אונטערהאנדלונגען ציהט דער פארזיצענדער צוריק זיין פארשלאג וועגען אויסשליסען דעם לאד-זשער דעלעגאט.

רעדאקטאר אפענשלאק פאלעמיזירט מיט דעפ. גרינבוים, אנוויזענדיג, אז עת לבנות קומט מיט א קלארע פראגראם, בעת על המשמר איז פערנעבעלט און מען ווייסט אייגענטליך נישט, וואס זי וויל.

ה׳ פרייער ערקלערט, אז זיינע מיינונ-גען בעת׳ן אפגעבען דעם בעריכט פון צ.ק. האבען געטראגען א פערזענליכען כאראקטער. קיין שום מיינונג האט ער נישט ארויסגעזאגט אלס אנ׳צ.ק.-מיטגליד. דאן לייענט ער א בריף פון לעאַ מאצקין, וועלכער בעדויערט, וואס ער קאן נישט קומען און ווינשט דעם צוזאמענ-פאהר א פרוכטבארע ארבייט לטובת די אונטערנעמונגען פון ציוניזם.

מיט׳ן פארלייענען דעם בריף פון לעאַ מאצקין, מיטגליד פון עקזיקוטיוו-קאמיטעט, ווערט פערענדיגט די פארמיטאג-זיצונג.

נאכמיטאג-זיצונג.

די נאכמיטאג-זיצונג ווערט געעפענט א זייגער האלב 6. אויף דער רעדנער-טריבונע בעווייזט זיך דער פרעזעס פון יודישען סיים-קאלא דעפ. הארטגלאס, וועלכער ווערט באגריסט דורך אלע פערזאמעלטע מיט לאנג-דויערנדע אוואציעס. ער ווערט אויסגעהערט מיט גרויס אויפמערקזאמקייט און זיין רעדע-צייט ווערט דריי מאל פערלענגערט.

רעדע פון פרעזעס הארטגלאס.

דער צענטראל-קאמיטעט, הויבט פרע-זעס הארטגלאס אן זיין רעדע — האט געארבייט, אבער שלעכט געארבייט. די לעגאליזאציע פון דער ציוניסטישער אר-גאניזאציע איז אויסגע׳פועל׳ט געווארען אויף דער פאניאטאווסקי-ברוק, בעת דער מאי-איבערקעהרעניש. נישט דער צ.ק. און נישט קיין אנדערע האבען די לעגא-ליזאציע אויסגע׳פועל׳ט, נאר די דער-מאנטע מלוכה-איבערקעהרעניש. די, וואס שרייבען זיך די לעגאליזאציע צו אויף זייער חשבון, מאכען א היפשען טעות. ערגער פון אלץ איז אבער דער פאקט, אז דוקא נאך דער לעגאליזאציע, האט דער צ.ק. אנגעהויבען שלעכטער צו ארבייטען ווי פריהער. ער פארלאנגט-

זורט מיט די, וואס זאגען, אז פון ציוניסטישען אידעאל דארף ארויסגענומען ווערען דער שלייער פון מיסטיציזם. ער האלט, אז דער מיסטיציזם איז דאס גלייכע פון יעדער פארטיי און יעדען אידעאל. דער, וואס וויל, אז דער מיס-טיציזם זאל בעזייטיגט ווערען שטרעבט דערצו, אז די ארגאניזאציע זאל בעשוואכט ווערען. מען טאר נישט פערגעסען, אז טיפזיניג איז די ביבלישע לעגענדע וועגען דור המדבר. 40 יאהר מוז מען וואנדערן אין דער מדבר ביז מען קומט אן אויף דער ערד פון היילינען לאנד. 40 יאהר מוז מען זיך צוגעוועהנען צו דער לופט, צו דער אטמאספערע פון גלות אין צו דער הייליגער לופט מוז מען צוגרייטען דאס פאלק. דאס אומ-גליק פון ציוניזם איז דאס, וואס דער ציוניזם איז געווארען א בעוועגונג פון קליינבירגערטום, בעת דער ציוניזם איז שטענדיג געווען אנ׳איבער-קלאסען-בעוועגונג. די יוגענד געהט אוועק פון אונז. די יודישע יוגענד איז פריה אלט געוואר-רען. איהר אומפארגענט נישט די אידעאלען פון קליינבירגערטום און זי געהט אוועק אין די רייהען פון אנדערע פאר-טייען. דער איצטיגער קאמף דערמאנט דעם קאמף בעים אוגאנדא-פראיעקט. דעמאלט איז דער קאמף אויך געפיהרט געווארען מחוץ דער ציוניסטישער אר-גאניזאציע. דער אונטערשייד בעשטעהט אבער דערין, וואס דער קאמף האט נים געשטארט דעם ציוניזם, בעת איצט פרענגט דער קאמף שאדען דעם ציוני-סטישען אידעאל. מען האט ארויסגע-נומען פון אונזער אידעע דעם שלייער פון מיסטיציזם און איהם פערוואנדלעט מיט דעם גאלדענעם קאלב. על המשמר איז פאר בלאקען בעת וואהלען, אבער פאר דעמאקראטישע בלאקען.

צום סוף זאגט דער רעדנער, אז ער איז פאר א דערנאהענטערונג צווישען די קעמפענדע צדדים אבער ער זעהט נישט איין, אז די צייט זאל האבען געקומען דערצו.

דיסקוסיע.

עס רעדען דאן גראוויצקי (על המשמר), רעד. העפטמאן (מיטגליד פון צ.ק.) דער לעצטער וויזט אן, אז עס איז דורכאויס נויטיג א פעראייניגונג. ווען מיר וועלען זיין פעראייניגט, וועלען מיר בילדען א קאלאסאלע קראפט.

צווייטע שארפע רעדע פון דעפוטאט גרינבוים.

דעפ. גרינבוים האלט דערויף א צוויי-טע שארפע רעדע, וועלכע ווערט דורך דעם צוזאמענפאהר אויסגעהערט מיט גרויס אינטערעס.

די מיטגלידער פון צ.ק. מענה׳ן, אז מען קאן נישט אויסהאלטען אונזער אפאזיציע — זאגט דעפ. גרינבוים — עס וואלט בעסער געווען, זאגען זיי, אז מיר זאלען אוועקגעהן און בילדען א בע-זונדערע פארטיי. ניין, מיר וועלען נישט אוועקגעהן. מיר וועלען אין דער פארטיי ווייטער פיהרען אונזער ארבייט און אויב איהר וועט האבען די ממשלה, וועלען מיר אייך פערביטערן די יאהרען. מיר וועלען אייך צווינגען מיט דער קראפט פון דער לאגיק אונזערער, אז איהר וועט אויף דער ריכטונג. אויב מיר וועלען קומען צו דער ממשלה, וועט איהר קאנען קעמפען געגען אונז. אויב איהר וועט דעמאלט נישט קעמפען געגען אונז וועל איך פאר אייך נישט האבען קיין דרך-ארץ. אייער שטרעבען צו שלום ווייזט אייער שוואכקייט. איהר זוכט פתרונ׳דיגע מעשיען, איהר האט נישט ליב מיט אייער ארבייטער ארבעט׳ן, נאר אינטערצווען, לאנגזאם קריכט איהר אר-בער דעם וועג. אייער וועג איז נישט דער אמת׳ער.

דאן פאלעמיזירט דעפ. גרינבוים מיט ד״ר הינדעס און ווייזט אן, אז דער לעצ-טער האט נישט ריכטיג ציטירט הערצל׳ס ווערטער. ד״ר הערצל האט גע-שטרעבט צו פעראייניגען אלע יודען, אבער, בעמערקט דער רעדנער, א נאטור-א געוויסער פלאטפארם. איהר האט גע-שלאסען בלאקען, אבער איהר זענט נישט געווען די הערשער אין די בלאקען. און די איינציגע בלאקען האט די „אגודה" אדורכגעפיהרט איהר פאליטיק — א סך אנדערש, ווי בעת די סיים-וואהלען. זאל די „אגודה" נעהמען אלעין און בעווייזען איהרע הנחות. איך האב צו די לעצטע בלאקען נישט געוואלט צולייגען קיין האנד, ווייל איך קאן נישט דינען דעם גאט, אין וועלכען איך גלויב נישט. ה׳ לעוויטע האט געבילדעט דעם בלאק צו די ווארשאווער שטאט-ראט-וואהלען. ער האט אנגענומען פעטע צלע בעדינגונגען פון אנדערע ריכטונגען. איך, אויב עס וועט זיך הצלחען וועגען רעכטס און לינקס, וועל שטענדיג געהן מיט לינקס.

דאן פאלעמיזירט דער רעדנער מיט רעד. אפענשלאק. ה׳ אפענשלאק — זאגט דעפ. גרינבוים — האט ערקלערט, אז די „אגודה" איז א רעאקציאנער. אבער איהר האט נישט בעוויזען צו עפענען דעם דאזיגען רעאקציאנער און עס וועט אייך קיינמאל נישט געלינגען איהם צו עפענען, ווייל שטענדיג וועט ער פאר אונז זיין הערמעטיש פערשלאסען. די „אגודה" פערווארפט אין די קהלות אונ-זערע פארשלאגען וועגען די נויטיגסטע קולטורעלע בעדערפענישען.

פאלעמיזירענדיג מיט מאגיסטער לע-ווין, דעם פארשטעהער פון דער יוגענד, ערקלערט דעפ. גרינבוים, אז עס וואונ-דערט איהם, וואס א פארשטעהער פון דער יוגענד רעדט אזוי וועגען מאקסימא-ליזם. פאר דעם אידעאל פון פאלק דארף מען קודם כל האבען דרך-ארץ. דער ארץ-ישראל׳דיגער חלוץ איז מאקסי-מאליסטישער ארומגערינגעלט מיט אנ׳ארץ-אל פון ליבע. דער איצטיגער צ.ק. האט געבילדעט אנ׳איינציגען „החלוץ" און איינציגען „השומר".

דעפ. גרינבוים ענדיגט זיין רעדע מיט פאלגענדע ווערטער וועגען דער פעראיי-ניגונג צווישען בוידע גרופירונגען:

עס האט מיר אמאל געזאגט א יוד: אינמיטען געהען פערד און מענשען געהען אויף די טראטואר. מען געהט אדער רעכטס אדער לינקס. איך געה אויפ׳ן לינקען טראטואר.

רעדע פון פרעזעס לעוויטע.

דערויף בעקומט דאס ווארט דער פרע-זעס פון צ.ק. לעאן לעוויטע, וועלכער ווערט בעגריסט מיט לאנג-דויערנדע אוואציעס דורך די דעלעגאטען פון עת לבנות. דער רעדנער פאלעמיזירט מיט גרינבוים׳ען.

גרינבוים אליין — הויבט ה׳ לע-וויטע — איז א פעדעראציע. מיר קא-נען זיך נישט ערלויבען דעם לוקסוס צו האבען אזא שטארקע איינגעארדנטע אינ-דיווידואליטעט, ווי גרינבוים שטעלט מיט זיך פאר. פון דער צווייטער זייט קאנען מיר נישט פערליהרען אזא גאנ-צען קאפיטאל, ווי עס איז דער זעלבער גרינבוים. דער מיטאלגיזם אין דער ציו-ניסטישער ארגאניזאציע איז א נאנ-טענט. גרינבוים איז געוועהנט מען זאל איהם הערען און פאלגען און דערנאכער איז שווער מיט איהם צו ארבייטען. ער האט פערפערענטע חסידים, אבער נישט קיין גרויסע מאסען. דער צ.ק. האט גע-האט צו פיהרען א קאמפאניע אין דעם שווערסטען פעריאד.

צום סוף לעגט פאר ה׳ לעוויטע צו בילדען א קאמיטעט פון בוידע צדדים, וועלכע זאלען צוגרייטען די וואהלען צום צ.ק., און וועלכען עס זאלען אריין בוידע צדדים.

רעזאלוציע.

דעפ. גרינבוים לעגט פאר דעם צו-זאמענפאהר אננעמען א רעזאלוציע, אין וועלכער עס זאגט זיך, אז דער צ.ק. איז נישט געשטאנען אויף דער געהעריגער הויך און נישט ערפילט די אויפ-גאבען, וועלכע זענען איהם געשטעלט גע-ווארען דורכ׳ן לעבען. די מיטגלידער פון צ. ק. האבען פערלוירען דעם גלוי-בען אין ציוניזם און אין זיך אליין. דער צוזאמענפאהר נעהמט דערנאכער אר. בעט צום טאגעס-ארדנונג איבער׳ן בעריכט פון צ״ק.

פון עת לבנות ווערט פארגעלעגט א צווייטע רעזאלוציע, אין וועלכער עס ווערט אויסגעדריקט צופרידענהייט און צו-טרוי דעם בייזערקטגען צ.ק. און דער צוזאמענפאהר גיט דעם צ.ק אנ׳אבסאלו-טאריום.

די אבשטימונג:

די רעזאלוציע פון דעפ. גרינבוים בעקומט 68 שטימען, פון עת לבנות — 80 שטימען. דער רעזולטאט פון דער אבשטימונג ווערט אויפגענומען מיט שטורמישע אפלאדיסמענטען דורך עת לבנות. די לעצטע הויבען אן צו זינגען התקוה.

די הייגטיגע זיצונג הויבט זיך אן 10 פארמיטאג.

אפקלאנגען פון מיניסטער סקלאד-קאווסקי׳ס בעזוך אין לאדז.

קארידאר-פענסטער מוזען זיין פערזעהען מיט גאנצע שויבען.

(ב) בעת זיין בעזוך אין לאדז, האט מיניסטער סקלאדקאווסקי אויפמערק-זאם געמאכט די ארטיגע מאכט, אז אין פיל הייזער, בעזונדערס אין באלוט, זע-נען די שויבען פון די קארידארען און טרעפען-פענסטער צעבראכען.

אין צוזאמענהאנג דערמיט האט נעבן דער רעגירונגס-קאמיסאריאט פער-עפענטליכט א פעראָרדנונג, לויט וועל-כער די טרעפען-פענסטער מוזען ווערען אריינגעמאכט שויבען אין משך פון עטליכע טעג. פאר נישט אפהיטען די פאר-ארדנונג דראהט א שטרענגע שטראף.

טעלעפאן-געזעלשאפט „פאסט" אנגעקלאגט אין געריכט.

(ע) צוליב׳ן הויכען דעם טעלעפאן-טאריף, וועט דער אבאנאמענט (פאר פריוואטע וואוינונגען) צאהלען 22 זל. א חודש, א סומע, פון וועלכער מ׳מוז אפצאהלען 10 גר. ספעציעל-מארקען. דער דאזיגער אפצאהל איז פערפליכ-טענד פאר דעם אויסשטעלער פון דער רעכנונג — „פאסט", די לעצטע שטעלט אבער דעם אפצאהל צו צו דער רעכנונג, וואס איז געגען געזעץ. דער פראצעס פון די טעלעפאן-אבאנענטען האט בעשלאסען געגען „פאסט" ארויסצוטרעטען געריכטליך.

שלאכט-הויז ארבייטער ווענדען זיך צום רעטונגס-קאמיטעט נאך א הלואה פון 10 טויזענד זל. אויף אויסבויען א קאאפעראטיוו-הויז פון 30 וואוינונגען.

(:) א דעלעגאציע פון די יודישע שלאכט-הויז-ארבייטער אין די פערזאנען פון די ה״ה וואפעל, וואלאנער און מיא-ראוויעצקי האט זיך געווענדעט צום לאד-זשער רעטונגס-קאמיטעט מיט א בימטע אויסצופארגען דעם שלאכט-הויז-ארבייטער-פעראיין 10 טויזענד זל. מיט׳ן צוועק אויסצובויען א הויז פון 30 וואוי-נונגען פאר זיינע מיטגלידער.

דער פעראיין בעזיצט צו דעם צוועק אנ׳איינגענעם פלאץ און האפט אויך צו בעקומען א סובסידיע פון דער רעגירונג.

די פראגע זאל פרוב געשטעלט ווע-רען אויפ׳ן פלענום פון דער פעראייניגטען רעטונגס-קאמיטעט.

אויפפאדערונג פון די פינאנץ-קאמיסיע צוצושטעלען די קאנדידאטען-ליסטע צו די שאצונגס-קאמיסיעס.

(ג) די נאמינאציעס פון די 12 פי-נאנץ-אמטען האבען בעקומען אנ׳אויפ-פאדערונג פון הענט צוזאמענצו-שטעלען די פולע ליסטען פון די קאנדידאטען פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס צו די שאצונגס-קאמיסיעס פאר׳ן אויס-זאץ-שטייער.

סוף הייגטיגע וואך זאל בעשלאסען ווערען דער ענדגילטיגער רעזולטאט פון די נאמינאציעס פון די פערטרעטער און קאנדידאטען פון די דאזיגע שאצונגס-קאמיסיעס.

מיליאנען ליקווידירט דעם שטרייק אין דער טריקאטאזש-אינדוסטריע.

(ב) נישט וועלענדיג אנווארטען דעם קאמפעטענטען סעזאן, האבען א ריהע טרי-קאטאזש-פאבריקאנטען נאכגעגעבען די פארדערונג פון א 50-פראצ. הוספה. אזוי ארום זענען א בעדייטענדע צאהל פאב-ריקען שוין טעטיג. די ארבייטער פון די דאזיגע פאבריקען געבען אפ די הוספה לטובת דעם שטרייקס-פאנד פאר די איב-ריגע, נאך-שטרייקענדע ארבייטער.

א גנבה.

(:) נעכטען אין אוונד האבען זיך אין דער וואוינונג פון פרוי שווארצמאן, סקאלנע 4, אריינגעריסען גנבים און צוגענומען פיל ווערטפולע זאכען אויף א גרעסערע סומע געלד.

די פערזאמלונג פון דער געזעל-שאפט „לאקאטאר".

דעם 10 יולי ד. י. 10 א זייגער פריה אין ערשטען טערמין און 11 א זייגער צום צווייטען טערמין קומט פאר אין לאקאל פון פראם. האנדעלס- און אנגע-שטעלטען-פעראיין, על. קאשטשושקא 21 די יעהרליכע אלגעמיינע מיטגלידער-פערזאמלונג פון דער געזעלשאפט „לא-קאטאר".

אויף דער פערזאמלונג וועט די איצ-טיגע פערוואלטונג אבגעבען א בעריכט פון דער ביז-יעהריגער טעטיגקייט. דער-נאך וועלען פארקומען די וואהלען פון 3 נייע פערוואלטונגס-מיטגלידער און 6 פערטרעטער. חוץ דעם וועט בעהאנדעלט ווערען די פראגע צו שאפען א דירה-קאאפעראטיוו, וועמען די געזעלשאפט „לאקאטאר" וועט איבערגעבען די הייזער און די פלעצער, וואס געפינען זיך קעגענ׳ם גאס און רוג זשגאזשקא.

אויף אורלויב.

(ב) נעכטען האט אנגעהויבען זיין 5-וואכיגען אורלויב דער ארבייטס-אינ-ספעקטאר וואיטקעוויטש. איהם פערטרעט אינספעקטאר ווישניעווסקי.

איבערגעפאהרען אויף טויט א 9-יעהריג יונגעל.

(!) נעכטען איז איבערגעפאהרען גע-ווארען פון א וואגען אויף טויט דער 9-יעהריגער סטעפאן מיכאלעק, אנ׳ארבייט-טער-קינד, בעת׳ן שפילען זיך אויפ׳ן גאס.

וויפיל בריוו האט לאדז אוועק-געשיקט אין יוני?

(פ) אין חודש יוני האט די לאדזשער פאסט אוועקגעשיקט 1.517.000 געוועהנ-ליכע בריוו, 173 טויזענד רעקאמענדיר-טע בריוו און 25.200 פעקעלעך. דער-האלטען געווארען אין לאדז זענען גע-וועהנליכע בריוו: 1,910,750, רעקאמענ-דירטע — 121,100 און פעקעלעך 45.781, אויך טעלעגראמען און געלד-ווערזונגען. דער אלגעמיינער אומזאץ פאר דעם חודש מאכט אויס 16.605.000 זלאטים.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפ. 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעהמט אויך אן אין לעטשניצע זעגירושער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכמ. 8016

Dr. med. Feldman
פרויען-ארצט און אקושער
נעמט אן פון 6½—3½
Cegielniana 46, tel. 32-88.

Dr. Ludwik Falk
צוריקגעקעהרט
נאווראט 7, טעל. 28-07
הויט און געשלעכטס-קראנקהייטען
5619 נעמט אן פון 10—12 פון 5—7.

Dr. med. L. Pikielny
ספעציאליסט פאר נערוען- בלאז- און אורין-קראנק
נעמט אן פון 4—7 נאכמ.
נאווראט 8. טעל. 19-20

פלעגט די פיס!
PEDICURE
S. Łódzki, Trauguta 5 (Krótka), m. 10
געוועזענער אסיסטענט ביי מיסטער עלעמען (היגער-אויגען-אנשטאלט אין לאנדאן).
ספעציאליסט צו בעזייטיגען היגער-אויגען און הארנהויט, אויך אריינגעוואקסענע נעגעל אהנע שמערצען.
מאסאזשירט די פיס.

טעגליך פאקען-זעצען
ווי אויך מיט שמיאדעשטשער
St. Felczer
B. JOSKOWICZ
פאלנאצנא 4 Północna טעל. 41-86
נעמט אן טעגליך פון 8—11 פריה און פון 4—6 נאכמ.

Dr. med. Braun
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און וועגערישע קראנקהייטען און מענער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (האר-אויספאל)
23 פאלודניאווא 23
טעל. 40-26
נעהמט אן פון 9—11 און פון 5—8 נאכמ.

Dr. med. H. Lubicz
צעגעלניאנא 43 — טעל. 41-32
איז צוריקגעקעהרט.
ספעציאליסט פאר הויט, וועגערישע און מענער-שוואכע-קראנקהייטען. היילונג מיט קווארץ-לעמפען (האר-אויספאל).
נעמט אן פון 8—10 און פון 5—8 אווענד.

Dr. M. Goldfarb
זאוואדזקא 18. טעלעפאן 19-58.
הויט-, האר- און געשלעכטסקראנקהייטען
נעמט אן פון 9—12 פארמ. און 5—8 אווענד.
פאר אונבעמיטעלטע — פרייזן ערמעסיגט

Dr. med. K. Fiszman
ציגעל-גאס 26 טעל. 51-77
צוריקגעקעהרט.
2742 נעמט אן פון 6—8 אווענד.

Dr. med. STUPEL
12 SZKOLNA 12
ספעציאליסט פאר הויט, האר און וועגערישע קראנקהייטען, מענער-שוואכע, רענטגען-שטראהלען און קווארץ-ליכט עלעקטרא-טעראפיע.
נעמט אן פון 8—9 אווענד

לאדזער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעהמט-אן פון 6 ביז 7 אין אווענד.
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16

טעלעפאנען: פון רעדאקציע 57. אדמיניסטראציע 47.

א ביסעלע מלחמה...

ערשט מיט עטליכע וואכען צוריק האט אין גענף בעפלאצט איין ענטוואפנונגס-קאנפערענץ. די רעגירונגען פון די גרויסע מלוכות האבען זיך נישט געקאנט פערשטענדיגען, אין וואס פאר א מאס זיי זאלען פערקלענערן זייערע פארבערייטונגען צו דער צוקונפטיגער מלחמה. ענגלאנד האט זיך דעמאלט אבגעזאגט אנצונעהמען די פארמעל, וואס דער פראנצויזישער דעלעגאט פאל באנקור האט פארגעשלאגען, און מען האט געמוזט א סוף מאכען צו דער ערמידענדער דעבאטע. אויף דער נייער קאנפערענץ, וואס האלט ביים פאלשטענדיגען פלאצען, נעהמען אנטייל נאר דריי מלוכות: די פעראייניגטע שטאטען, יאפאן און ענגלאנד. דאס זענען די דריי מלוכות, וואס האבען די גרעסטע מיליטערישע פלאטען. די קאנפערענץ איז צונויפגערופען געווארען דורכ'ן פערלאנג פון פרעזידענט קולידזש מיט'ן צוועק צו בעגרענעצן די בעוואפנונגען אויפ'ן ים.

ווי בעקאנט, האבען פראנקרייך און איטאליען אינגאנצען זיך אפגעזאגט צו בעטייליגען זיך אין דער נייער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ: ערשטענס, ווייל זי געפינט זיך גיט אונטער דער פיהרערשאפט פון דעם פעלקער-בונד און שטעהט דעריבער אין א געוויסער ווידערשפרוך צו דעם ענטוואפנונגס-פראגראם פון דעם פעלקער-בונד; און צווייטענס, ווייל ענטוואפנונג אויפ'ן ים קען נישט אפגעטיילט ווערען פון ענטוואפנונג אויף דער טרוקעניש. די קארעספאנדענץ צווישען וואשינגטאן פון איין זייט און פאריז און רוים פון דער אנדער זייט האט געבראכט נאך דערצו, אז פראנקרייך און איטאליען האבען געשיקט זייערע פערטרעטער מיט דער אויפגאבע צו זיצען ביי דער קאנפערענץ, ווי שטומע עדות, און הערען, וואס מען רעדט, נישט נעהמען קיין אנטייל אין איהר, נאר צוקוקען זיך.

פון אנהויב אן פון דער נייער ענטוואפנונגס-קאנפערענץ אין גענף איז געווען קלאר, אז ביי די דריי אנטייל-נעהמער זענען דא מינדעסטענס צוויי פראגראמען און די פראגראמען לאזען זיך נישט פעראייניגען. ענגלאנד האט געמיינט, אז אויב מען זאל פערקלענערן די צאהל פון מלחמה-קריגס-שיפען, דארף מען איבערקוקען דעם אלטען אפמאך וועגען די גרויסע קריגס-שיפען. יאפאן און אמעריקא האבען זיך אבער אפגעזאגט פון איבערקוקען דעם אלטען אפמאך. דעריבער איז מען נעבליבען און מיט דעם זעט מען מסתמא אהיימפאהרען בשלום א היים...

די געשיכטע פון די ענטוואפנונגס-קאנפערענצען בעווייזט, אז מען קאן נישט בויען שלום אויף דעם, וואס מען ווערט זיך ערלויבען אייגער דעם צווייטען צו פיהרען דעם שלום נאר אויף אזוי פיל און נישט מעהר. אדער מען מאכט מלחמה, אדער מען מאכט שלום. קיין ביסעלע צניעה איז נישטא...

ו. גראסמאן.

צי מוזען מיר טאקע עסען שווארץ ברויט?

פערטרעטער פון מיהלען ווייזען אויף, אז א דאנק דער נייער תבואה-פאליטיק, וועלן מיר עסן שווארץ ברויט פאר טייער געלד.

דער בעזיצער פון א גרויסער מיהל ה' הערמאן אקסעלבראד טרעט ארויס אין „מארגען" געגען די בעהויפטונג פון דעם ד"ר. הויזנער, — אז פוילען מוז עסען נור שווארץ ברויט און עס איז נויטיג, מיר זאלען זיך אנהויבען צו בעגנוגענען מיט די וועלבע מיהלען, ווי בעת דער מלחמה.

עס איז אמת, שרייבט ה' א. אז מען האט הייאהר אימפארטירט קיין פוילען ברויט-תבואה פאר עטליכע מיליאן דאלאר. אבער דאס איז געשעהן דערפאר, ווייל מיר האבען געהאט א שלעכטע בערעטעניש און די רעגירונג האט אין די ערשטע חדשים ערלויבט צו עקספארטירען פוילישע תבואה קיין אויסלאנד.

„עס איז פאלש צו בעהויפטען, אז בלויז דורכ'ן נארמאליזירען די תבואה-פראדוקציע וועט פערקלענערט ווערען די קאנסומציע פון תבואה. מיר רעכענען אז פונקט פערקעהרט. ווען מען פראדוצירט 50 פראצענט ווייס מעהל פון 100 קילא תבואה בלייבען נאך דאן 20 פראצ. אלס צווייטע סארט פאר א פראדוקציע פון טונקעל ברויט, וואס איז מיט 25 גר. ביליגער, ביי איין קילא מעהל. אבער ווען מען וועט ארויסציהען 65 פראצ. מעהל פון דער תבואה וועט בלויז בלייבען 5 פראצענט קלייען, וועלכע מ'קען דערנאך בכלל נישט בענוצען אויף מעהל אויף אזא אופן וועלען 5 פראצענט למשל פון 50 מיליאן מעטער-צענטנער תבואה געהן פערלוירען פאר דער קאנסומציע".

נאך מעהר וועט זיך אזא רעפארם לאזען פיהלען ביים מאהלען ווייצען-מעהל, מיר פראדוצירען איינס פון 100 קילא ווייץ ביז 75 פראצ. גוט קאך-און באק-מעהל און פערשיידענארטיגע סארטען, אזוי, אז יעדע בעפעלקערונגס-שיכט קען בענוצען געוויסע סארטען פון דאזיגען מעהל. מען קען איצט בעקומען ביז'ן מהל פון 45 ביז 93 גר. פאר 1 קילא, בעת ביי דער רעפארם וועלען אין ערשטער ריי'ה בלייבען 5 פראצ. קלייען, עס וועלען, אלזא, ווי געזאגט פערלוירען געהן ביי 12 מיליאן מעטער-צענטנער ווייץ. און 70-פראצענטיג מעהל וועט מוזען קאסטען 87 גר. און דער בעסער-סיטואירטער בירגער וועט נישט קענען בעקומען קיין ווייס מעהל.

דער עיקר וועט זיין: „שלעכט מעהל פאר טייערסטע פרייזען". דאס וועט בעשטימט ברענגען צו א שמוגעל און צו א אימפארט פון לוקסוס-מעהל פון אויסלאנד. דערפון וועט נאך מעהר פערערגערט ווערען דער האנדעלס-בילאנס.

בעלגיען האט געפרובט איינפיהרען אזא רעפארם, אבער נאך עטליכע חדשים האט זי זיך אבגעזאגט דערפון. איטאליען איז, ווי אין אלע פרטים פון איהר הערשאפט, דיקטאטאריש. מען מוז אבער בעמערקען, אז אין איטאליען איז ברויט נישט דאס הויפט-נערונג-מיטעל, דארט עסט דער מיטעל-שטאנד לרוב רייז און מאקאראנען (לאקשען) וויין און ביליג אויבסט, גוטען אפיל א. ד. גל.

סענסאציאנעלע געשיכטע מיט א געפונענעם אוצר.

ווילנא. — גאנץ לידא קאכט איצט מיט דער סענסאציאנעלער ענטדעקונג פון אן אוצר, וועלכער איז געפונען געווארען בעת די אויסגראבונגען אין אלטען שלאס פון פירשט געדימין.

אין משך פון עטליכע טעג איז אויף די לידער גאסען בעמערקט געווארען, ווי אייניגע בחורים'לעך לויפען פאר די דורכגעהער אפצוקויפען ביי זיי אלטע גאלד-מטבעות פאר 2 גילדען א שטיק. אנדערע פלעגען זיך אויך דינגען און פלעגען עס אפקויפען פאר ביליגער.

די געשיכטע מיט די מטבעות האט לסוף צוגעצויגען די אויפמערקזאמקייט פון דער פאליציי, וועלכע האט פערפיהרט אן אויספארשונג און אין רעזולטאט פעסטגעשטעלט אט וואס:

אויף די רואינען פון געדימין'ס שלאס ווערט געמאכט א רעמאנט. ווען די ארבייטער זענען אמאל אוועק אויף מיטאג, האבען זיך קינדער פלוצלונג אנגעשטויסען און זאמד אויף א היפש קעסטעל גאלדענע מטבעות, צווישען זיך צעטיילט די מטבעות, וועגען זיי גואק עס פערקויפען. די מטבעות שטאמען נאך פון די צייטען פון יאן סאביעסקי, יאן קאזימיר און פרידריך ווילהעלם פון פרייסען.

א סך מטבעות זענען שוין פערקויפט געווארען און די קינדער קאנען נישט אויפווייזען וועמען.

ווי מען שמועסט, זאל מען אויך האבען געמערקט אין שלאס א געהיימען אונטערערדישען טונעל.

8-טונג!

דאס

לאדזער טאגעבלאט

בעקומט מען טעגליך 6 א זייגער פרי

אין אלע באהן-קיאסקען פון

„רוך"

(„Ruch")

א מאז, וואס ערמארדעט זיין ווייב און זוהן,

כדי צו בעקומען א פערזיכערונגס-פירמע.

סענסאציאנעלער פראצעס אין דייטשלאנד. — דער אנגעקלאגטער איז א יודישער סוחר.

אין האמבורג (דייטשלאנד) קומט איצט פאר א פראצעס געגען דעם סוחר דוד שטראסער, וואס איז א זעלטענהייט אפילו אין דער נאך-מלחמה קרימינאליסטיק, און בעזונדערס דערפאר טאקי, וואס שטראסער איז א יוד.

ער ווערט בעשולדיגט נישט מעהר און נישט ווייניגער, צו האבען ערמארדעט זיין פרוי און זיין זוהן, כדי צו קענען צונעמען א גרויסע פערזיכערונגס-סומע, אויף וועלכער ער האט די פרוי און דעם זוהן פערזיכערט.

דער מארד גופא איז פארגעקומען ביי גאנץ אויסטערלישע אומשטענדען: אין מיטען נאכט האט אין שטראסער'ס הויז אויסגעבראכען א שרפה, צוליב א מערקווירדיגען צופאל זענען די פייערלעשער נישט ארויסגערופען געווארען, ווי עס פערטייטשט איצט דער אנגעקלאגטער, איז עס געשעהן דערפאר, ווייל איהם און דעם זוהן האט זיך אויסגעדוכט, אז דאס פייער האט זיך שוין איינגעלאשען. שפעטער האט אבער דער פאטער אליין, דוד שטראסער, גערופען פייערלעשער. בעת זיי זענען ערשינען, האבען זיי געפונען דעם זוהן א פערברענטען און די מוטער א דערשאסענע.

דער דאזיגער גרויליגער פאל איז פערשידענארטיג אויסגעטייטשט געווארען. דער דאקטאר, וואס איז דורוף ערשינען, האט, ווי ער דערצעהלט אין געריכט, שוין דעמאלט געהאלטען, אז דא האט גענומען פארקומען א מארד, אדער א זעלבסטמארד.

נאר קיינעם איז נישט איינגעפאלען דערין חושד צו זיין דעם פאטער פון דער פאמיליע.

די אויספארשונגס-מאכט האט צונויפגעשטעלט א פראטאקאל און דאן האבען איינציגווייז מצד דער פרוי'ס משפחה זיך גנלאזט הערען אלץ שארפער די חשדים, אז שטראסער גופא זאל זיין דער מערדער.

עס איז דערגאנגען צו דער מאכט און דוד שטראסער איז ארעסטירט געווארען. אויף דער בעשולדיגונגס-באנק פערהאלט זיך דער אנגעקלאגטער רוהיג און גיט גענויע ערקלערונגען אויף אלע פראגען.

כס. קארעספ. פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט" פון א. בערלינער.

ער טענה'ט, אז זיין פרוי האט געליטען אויף קאנוואולסיעס, זי האט זיך נישט געוואלט היילען, כדי איהר קרענק זאל נישט בעקאנט ווערען אין דער שטאט. א פאר טעג פאר'ן טויט און אויך אין דעם זעלבען טאג פון טויט, האט זי געהאט צווייטע קראמפען. ער האלט דעריבער פאקי פאר מעגליך, אז זי זאל זיין בעגאנגען זעלבסטמארד, ווי ביי איהם אין שטוב האט זיך שטענדיג געפונען געוועהר. קאן אויך געמאלט זיין, אז זי האט פשוט גענומען אין האנד אריין דעם רעוואלווער, וואס איז געווען אנגעלאדענט און עס האט אליין אויסגעשאסען.

דער הויז-דאקטאר פון דער פאמיליע שטראסער, ווייס אבער גארנישט צו דערצעהלען וועגען דעם, אז פרוי שטראסער זאל האבען געליטען פון חולה-נופל. דאגעגען זאגט ער, אז בעטראכטענדיג די טויטע, האט ער אנגענומען אויף זיכער, אז דאס איז געווען א געצילטער שאס אין הארץ.

אויפ'ן פראצעס זענען אויסגעהערט געווארען צוויי ברידער פון דער ערמארדעטער פרוי שטראסער. זיי זענען מיט'ן שוואגער דוד שטראסער געשטאנען אין געשפאנטע פערבינדונגען. זייער עדות-זאגען איז פאר'ן אנגעקלאגטען געווען נישט זעהר גינסטיג. אזוי דערצעהלט, למשל, איין שוואגער, אז דער צווייטער שוואגער מארעל האט נאכ'ן טויט פון זיין שוועסטער געזאגט דעם אנגעקלאגטען, אז ער און נישט קיין אנדערער איז דער מערדער פון זיין פרוי. דער אנגעקלאגטער האט אבער דערויף גארנישט געענטפערט.

אויף דער פראגע פונ'ם פארזיצענדען, ווי איז דאס מעגליך, מען זאל א מענש זאגען אין פנים אריין, אז ער איז דער מערדער פון זיין אייגענער פרוי און זוהן און ער זאל שווייגען, ענטפערט דער עדות, אז דער אנגעקלאגטער איז א מענש אהן געוויסען. דער עדות גיט אויך איבער אזא פאקט: שוין א צייט פאר'ן מארד, איז דוד שטראסער ארומגעגאנגען נידערגעשלאגען, ווייל ער האט געהאט אפגעשלאסען א קאנטראקט וועגען א גרויסער קניה פון גיטער און ער האט קיין געלט נישט געהאט צו בעצאהלען.

אויך דער צווייטער שוואגער דערצעהלט, אז דוד שטראסער האט זיך געפינען אין א שלעכטער מאטעריעלער לאגע. דאס דאזיגע עדות-זאגען האט פערשטארקט דעם חשד, אז דער אנגעקלאגטער זאל זיין בעגאנגען דעם מארד, כדי צו קענען בעקומען די פערזיכערונגס-פרעמיע.

דאגעגען האבען זיך א ריי'ה אנדערע עדות ארויסגעזאגט גינסטיג פאר'ן אנגעקלאגטען, זיי שילדערן איהם אלס א מענש, א פאנטאזיער, וואס האט זיך תמיד ארומגעטראגען מיט פלענער און פראיעקטען, אבער קיין שלעכטער מענש איז ער נישט.

ווייטער דערצעהלט דער בוכהאלטער פון שטראסער'ס געשעפט, אז אין דעם יאהר נאכ'ן טויט פון דער פרוי, האט שטראסער זיך געבארגט ביים ברודער פון דער ערמארדעטער 11,000 מארק, וואס דער אנגעקלאגטער לייקענט ענטשידען אפ.

ארום און ארום זענען ארויסגערופען 71 עדות. פונ'ם ביז-איצטיגען עדות-זאגען, איז בלויז קלאר געווארען, אז שטראסער איז באמת א ווילדער סוחר'ישער קאפ, וואס האט זיך תמיד ארומגעטראגען מיט א סך פלענער און אין דער צייט פון דער פרוי'ס טראגישען טויט האט ער זיך באמת געפינען אין א שווערען פינאנציעלען מצב.

דער גורל פון אנגעקלאגטען איז אין א גרויסער מאס אפהענגיג פונ'ם עדות-זאגען פון זיין צווייטען ביים לעבען געבליבענעם זוהן, וואס זאל מארגען אויסגעהערט ווערען.

דער ארטייל ווערט ערווארט מיט גרויס שפאנונג.

* * *

דעם 30. יוני איז אויף דער נאכמיטאג-זיצונג אויסגעהערט געווארען דער צווייטער זוהן פון אנגעקלאגטען, דער 11-יעהריגער עגען שטראסער.

ער האט איבערגעגעבען פרטים פון זיין ברודער'ס טויט. ער האט געדרימעלט און האלב-שלאפענדיג דערהערט, ווי זיין ברודער איז אויפגעשטאנען, וואס פאר א געשעפט עס איז דאן פארגעקומען צווישען פאטער און ברודער, האט ער נישט געוואוסט. ער האט זיך אויפגעכאפט ערשט דאן, ווען עס האט אפגעשאלט א שאס. ער איז ארויסגעשפרונגען פון געלעגער און דערזעהן דעם פאטער שטעהן אין דער [illegible] טיר.

עס האט איהם אויסגעזעהן, ווי דער פאטער וואלט וועלען די טיר עפענען, ווייל ער איז געשטאנען מיט'ן פנים צו טיר. ער איז דאן צוגעגאנגען און אריינגעקוקט אין צימער. דא האט ער דערזעהן דעם ברודער ליגען. ער האט צו איהם געזאגט: „עגען, רוף דעם דאקטאר".

בעת ער האט געוואלט ארויס פון צימער רופען א דאקטאר, האט דער פאטער צו איהם געזאגט:

„דו דארפסט אבער גארנישט דערצעהלען, אז איך בין שוין געווען אין צימער."

ווייטער האט ער איבערגעגעבען, אז אין שלאף, האט זיך איהם געחלומ'ט די גאנצע סצענע. און עס האט זיך איהם דערנאך אויסגעדוכט, אז אלץ, וואס ער זעהט, האט ער שוין אמאל איבערגעלעבט.

עס איז איהם אויך אויסגעפאלען געווען, וואס דער פאטער האט געהאט א מאדנע דערדריקטען אויסזעהן, בעת ער איז געשטאנען אין דער טיר פון דער קאמער. נאכמיטאג האט ער אויך מאדנע געהאנדעלט. מען האט נישט געקאנט וויסען, צי ער וויינט, צי ער לאכט.

* * *

די ערקלערונגען פונ'ם זוהן טראגען נישט אריין קיין קלארקייט אין פראצעס, זיי פערשטארקען אבער בעדייטענד דעם חשד, אז שטראסער איז בעגאנגען דעם מארד איבער זיין פרוי און זוהן.

די ערקלערונגען זענען פון פובליקום אויסגעהערט געווארען מיט גרויס שפאנונג. דער ארטייל ווערט דערווארט מארגען.

ראדאגאשטשער זעלבסטשטענדיגקייט

(פעליעטאן) — פון י. אבערזשאנעק.

א דעלעגאציע פון ראדאגאשטשער בעלי-הבתים פארערט פון דער לאדזשער קהלה-פערוואלטונג אנ'אייגענעם רב, און אין געגענפאל, דראהען זיי, אבצורייסען זיך פון דער לאדזשער קהלה (פון דער פרעסע).

איך ווייס נישט, ווי איהר, איך על כל פנים, בעצוה זיך צו דער ראדאגאשטשער זעלבסטשטענדיגקייט מיט די גרעסטע סימפאטיעס. כ'האב אייביג בעקעמפט די אנעקסיע-פאליטיק, כ'ריצ פיינט האט ארייני מישען זיך, אין פרעמדע ענינ'ים, אפילו פיהרען פרעמדע מלוכות, און אויך יעצט, בנוגע ראדאגאשטש שטעה איך אויף דעם שטאנדפונקט...

ווען מיר זאלען זיך שטיצען אויף היסטארישע זכיות, האט דאך ראדאגאשטש די פולע רעכט צו פארערען זעלבסטשטענדיגקייט. לויט דעם חוב מאריקער ר' אברהם'לע איז דאך צו זעהען, ווען לאדז, דאס גרויסע יחסנ'דיגע לאדז, איז נאך געווען וויסט און פוסט, ווען „ווילקע" איז נאך געווען א וואלד מיט ווילדע וועלף, האט שוין דאן ראדאגאשטש געהאט — א רב... ווען לאדז איז נאך געווען א מדבר, איז שוין ראדאגאשטש דיין געווען מיט מחלוקת'ן; ווען לאדז איז נאך בעשטאנען פון עטליכע „יעקעס", האט שוין דאן ראדאגאשטש געהאט אנ'אייגענעם בית עלמין, מ'האט שוין דאן אין ראדאגאשטש בעגראבען יודען... אויף דער שוים פון ראדאגאשטש איז אויסגעוואקסען לאדז — און איצט וויל נאך לאדז רעגירען מיט ראדאגאשטש — דאס איז דאך א סקאנדאל!... הכנם, וואו איז משפט יושר? וואו איז די לאגיק לימעט? אזא „פרך", ווי ראדאגאשטש, אזא „קהלה קדושה", אזא עדה אהן ע"ה זאל זיין אונטערווארפען א פרעמדער פערוואלטונג — דאס איז דאך א נערחערט!

ראדאגאשטש מוז האבען א רב! און פארוואס זאל טאקע ראדאגאשטש נישט האבען אנ'אייגענעם רב? האלט זיך א בעזונדערע „שטאט". מיט איהרע אייגענע „ספעציפישע" פאדערונגען און פערלאנגען. צו וואס איז דען אויפ'ן גאנצען ערד-קויל אויסגעפינען אנ'ארט, וואו ס'זאל זיין אזוי פיל „דין תורות", וואו מען זאל פערלאנגען אזוי פיל „פרע-משנוינ-געלד", ווי די ראדאגאשטשער אבזואמעלעם. ראדאגאשטש, דאס איז וויסען, איז א קליין פאלקסגעזעל. דער ראדאגאשטשער איז טבע א „ביגע רעי שיעו". ער לאזט זיך נישט פלאצען און דער קאשע. ער האט דעם שטעמפעל פון בתכלית השנאה, ער האט פיינד די מאניקור-אינטעליגענטען און די „פשע שמישעראר לע-ראמען" וועגען בני די ראדאגאשטשער, ווי א שפין און די אויגען.

נו, זאגט איהר אליין: דארף אזא לעבעדיגע, „היצונגע" קהלה נישט האבען אנ'אייגענעם רב?...

והשנית, וואסער שייכות האט איבערהויפט ראדאגאשטש צו לאדז? פארוואס זאל טאקע ראדאגאשטש נישט האבען אנ'אייגענע קהלה? פארוואס זאלען טאקע אין ראדאגאשטש נישט פארקומען קיין רבנים-וואהלען? — וואו שטעהט עס, אז די ראדאגאשטשער מחלוקות זאל נאר זיין אויף „יונגע'ל פוילצער'ס פלאץ, און נישט וועגען „העכערע ענינים...

אין אפילו אויפ'ן קולטורעלען געביט, שטעהט דען ראדאגאשטש נישט העכער פון לאדז? לאדז האט איין שמיקעל בזריגע משאמער „סקאלא", ווערט דארט געשטעלט: „שמיראליק'ל מוזיק" מיט דעם כמאר אישר ווידזשויער און דער הויפט-ראלע...

אבער ראדאגאשטשער האבען ב"ה צוויי „סטאפיליע" אונגעפונגען... „מטאמעראן": „פלארא" און „קאסאנדרא", וועלכע שפילען זייער „בעשערטע"...

„יוגענד" מיט קולטור...

איצט אויפ'ן סאניטארען געביט: ראדאגאשטש האט א ראדאגאשטשער שפיטאל, וואו איהר געפינט פון כל טוב: טיפוס, שקארלאטינע, טובערקולאז, אלע גאנגבארע ראדאגאשטשער ארטיקלען, וועלכע געפינען אנ'אפזאץ-געביט אויך אין לאדז...

ראדאגאשטש האט אויך א „יוליאנאוו", וואו די „לאדזשענער" יונגעוועלכע קען נישט פערטראגען די שטיקענדיגע גאסען-לופט, געפינט דארט א דערקוויקונג און א הארץ-דערפרעהליכונג...

היינט קונסט, פלאסטיק, ווי זאגט דער דאזער קארא?: „ראדאגאשטש האט גוטע שומו-מעגצער"! יא, פאנצאוויע, „הזהרו בבני ראדאגאשטש? כי מהם תצא שומי ומשארלכמאו!..."

יא, אזוי איז עס, ראדאגאשטש האט א געהעריגע ענטפער: ראדאגאשטש מוז האבען אנ'אייגענעם רב! ראדאגאשטש מוז ווערען זעלבסטשטענדיג! און נישט נאר ראדאגאשטש, אלע לאדזשער „פעראייניגטע שטעטלען" ווי: גוייער'ס ראדיצאו, שייבלער'ס ראדאו, דער גרינער מארק, — וועגען באלוט איז דאך שוין אבגערעדט! — יעדער „שטעטעל" דארף האבען איהר אייגענע קהלה, איהר אייגענעם רב, אנ'אייגען בית-החיים.

יעדע ראיאן האט זיך זייערע חכמים: גוייער'ס חכמים, גרינער מארק-חכמים, שייבלער'ס חכמים, ד. ה. אז קיין ראדזארפעם ווערען, חלילה, נישט פעהלען..

איך ווייס נישט, ווי איהר, אבער כ'בעצוה זיך מיט דער גרעסטער סימפאטיע צו דער ראדאגאשטשער זעלבסטשטענדיגקייט —

זאל לעבען דאס זעלבסטשטענדיגע ראדאגאשטש! נידער מיט דעם לאדזשער אקופאנטען!

ציר־טענצעריי, וואס איז געוואָרען די „סעניגיז פון דער וויסטע".

אין דמשק האָט מיט אַ צייט צוריק פאַסירט אַזאַ געשיכטע:

דער עמיר שאלאַן, דער ראש פון איינעם פון די בעדואינער־שטאַמען און מעכטיגע בעדואינער־שבטים, האָט זיך באַקענט מיט אַ יונגע ענגלענדערין, אַ טענצערין און אַ וואַנדער־צירק.

דער עמיר האָט זיך פאַרליבט אין דער יונגער אַרטיסטין און איהר פאָרגעשלאָגען מיט איהם חתונה צו האָבן און צו ווערען די סעניגיז פון דער וויסטע.

די טענצערין האָט איינגעוויליגט און דערויף פאַרלאָזט צוזאַמען מיט איהר חתן. פון דעמאָלט אָן איז אַלץ געגאַנגען, ווי אַ חלום. דאָ האָט זיך אָבער פּלוצלינג אַרײנגעמישט אין דער געשיכטע דער ענגלישער קאָנסול, וואָס האָט אַלס גלייכגילטיגער באַאַמטער געהאַט דעם חשד, אַז דער עמיר זאָל האָבען באַהאַלטען אויסגעפיהרט די ענגלישע פרוי.

ער האָט בעפוילען צוריקצוברענגען די צירק־דאַמע קיין דמשק. זי איז אָבער נישט געקומען אַליין, נאָר אין בעגלייטונג פון איהר ליבהאַבער, דעם שייך, און פאַר'ן קאָנסול ערקלערט, אַז זי ליבט דעם עמיר און האָט שוין אויך מיט איהם חתונה געהאַט. דאָס פּאָרל איז דאָן אַוועקגעפאָהרען צוריק אויף די מדבריות.

דאָס פּאַרגאַנגענע פון'ס צירק, אין וועלכען די גליקליכע געליבטע און אויך אַנדערע מענשען פון צירק, וועלכע האָבען איהר אַמאָל פאַרקלערט, וועט אויף דער בראַד'וויי אויסגעפיהרט ווערען. די טענצערין איז איצט אַ צוליעב די קאַמעל־מאַרש פון די מדבריות, און ווי זי אַליין ערקלערט, איז זי אויף איהר נייעם פּלאַץ אַזוי ווי אַ פרייע פויגעל אין דער וויסטע.

א משוגענער פער'משפט צום טויט.

צווישען דער ענגלישער בעפעלקערונג פון גיבראַלטאַר ווערט איצט זעהר פיל גערעדט און קריטיקירט צו בעגנעדיגען דעם צום טויט־פערורטיילטען לייטענאַנט ציפעלד פאַר דערשיסען אַ פּאָליציסט.

דער פּראָצעס איז געוואָרט געוואָרען מיט גרויס שפּאַנונג, דערפאַר, ווייל מען האָט בעהאַפט זיך צו דערוויסען אינטערעסאַנטע פּרטים איבער'ן מאָרד און די סבות, וואָס האָבען צו איהם געפיהרט.

צו אַלעמענס איבעראַשונג אָבער האָט דער בעשולדיגטער פאַר'ן געריכט גאַנץ רוהיג ערקלערט, אַז ער האָט שוין לאַנג געפּלאַנט אויף אַ פּראַגע, איז דאָס געזאָגט געוואָרען אַזוי ציניש און מיט אַזאַ חוזק, אַז מען בעקומט דעם איינדרוק, דאָס מען האָט פאַר זיך אויף נישט אַ פאָלשטענדיג משוגענעם, טאַקע אַ כלל הפחות אַ מענש מיט אַ קלאַפּקע אין קאָפּ.

אויך די עדות האָבען נישט געהאַט פיל צו ערקלערען.

פון'ם פּראָטאָקאָל פון דער ערשטער אויספאָרשונג איז קלאָר געוואָרען, אַז באַלד נאָך די טאַט האָט דער לייטענאַנט ערקלערט, אַז ער האָט געמוזט שיסען דעם פּאָליציסט, כדי צו בעפרייען דעם מיליטער פון איהם, וועלכער האָט עס לעכערליך געמאַכט. דערביי האָט ער צוגעגעבען, אַז דאָס, וואָס ער גיט איבער איז מיט'ן „פּולען בעוואוסטזיין".

געשטיצט אויף די ערקלערונגען פון די עדות און בעזונדערס פון'ם דאָקטאָר וועלכער האָט בעזאָגט, אַז ער האָט אַ לאַנגע צייט בעאָבאַכטעט דעם אָנגעקלאָגטען און ער האָט זיך איהם אויסגעוויזען אַלס גייסטיג אומנאָרמאַל, האָט דער פערטיידיגער פערלאַנגט, אַז דאָס געריכט זאָל דעם אָנגעקלאָגטען פריי לאָזען אַלס גייסטיג־פערנאַכלעסיגטען פאַר'ן מאָרד.

נאָך אַ לענגערע בעראַטונג האָט אָבער דאָס געריכט אַרויסגעטראָגען אַ טויט־אורטייל.

אויסהערענדיג דעם אורטייל האָט זיך דער פער'משפטער חטפליך פערנייגט דאַן פאַר'ן געריכט און פאַר'ן די איינקען און בעדאַנקט אין צוגל פאַר'ן גאַנצען פאַר'ן פריינד" און איז אַרויס פון זאַל.

עס קאָן מעהר קיין ספק נישט זיין, אַז דער פעראורטיילטער איז מיט אַ אמת נישט בעים קלאָרען זינען. דאָס מיליטערישע געריכט אין גיבראַלטאַר האָט זיך אָבער געהאַלטען שטרענג לויט'ן געזעץ, אָבער פיהלענדיג מסתמא אַליין, אַז דער ורטייל איז אַ באַרבאַרישער, אַזוי מען זיך נישט דעם אורטייל אויסצופיהרען.

דערווייל ווערט די עפענטליכע מיינונג אין ענגלאַנד שטאַרק אויפגערודערט. אַ פּעטיציע מיט 60 טויזענד אונטערשריפטען איז צוגעשיקט געוואָרען צום דער הערשער מאַכט מיט דער ביטע צו בעפרייען דעם אומגליקליכען. אויך אין

מען קען דמשק דעם צוריקוואַנדערונגען צורוק, פרי די פערליבטע אין דער אייגענער אַנטשוויגען און צו אויפצוזוכען די אַרמעניער אויס'ן וועג, ווי זיי האָבען אויף זיך פון משאַטעוואַס און די בעדואינער.

פער'משכנ'ט זיין אייגענע טרומנע.

אַלערליי מישונעים זענען דאָ אויף דער וועלט. און שטעטעל דעקרבי (ענגלאַנד) איז פאַראַן אַ מאַן אַ פערפיהרער. ער הייסט טהאָמאַס האַלאַנד, מיט אַ יאָהר עלף צוריק איז ביי איהם געשטאַרבען זיין פרוי און גלייך נאָך זיין פרוי'ס טויט האָט דער געטרייער מאַן גענומען זיך גרייטען אַוועקצושיקען זיך אויפ'ן עולם האמת. וואָס זשע האָט דער ער פּונקט אַיפגעטאָן? ער האָט גענומען אויפאַרבייטען פאַר זיך אַ טרומנע פון די ריינע שטיקלעך האָלץ פון הילצערנע שאָלמעלעך זאַמלענדיג. דעם ערבינער האָט געדויערט ניט וועניגער ווי אַ צייט פון עלף יאָהר, ביז ער האָט טערמינ געמאַכט פאַר זיך די טרומנע. אָבער ווען ער איז שוין געווען פערטיג מיט זיין אַרבייט, האָט ער פערלירען דעם חשק צו שטאַרבען, און אַלוי ווי זיינע געשעפטען זענען געגאַנגען נישט אַזוי רוהיג גלענצענד, און דער מאַן, וועלכער האָט זיך פריהער געגרייט צום שטאַרבען, האָט דאַך געמוזט האָבען אַ ביסעל מזומן צום לעבען, האָט ער גענומען די מרצבה, וואָס ער האָט אויסגעאַרבייט פאַר זיין אייגענעם געבראַך און אָפּגעגעבען אַהין צו פערקויפען. עס האָט אַ לאַנג געדויערט, ביז ער האָט זיך אַ קונה געפונען. אַז דער פאַרמער־קאָמעדיאַנט, וואָס זיין אויסגעאַרבייט פון די ריינע שטיקלעך האָלץ פון זאַמלענדיג שאָלמעלעך, איז געווען אַ אמת קונסט־ווערק און דער ערפינדער האָט פאַר זיין אַרבייט געקראָגען אַזאַ שטאַרקע סומע, אַז ער קלויבט זיך ערשט אויס אַנצוהויבען אַ נייע לעבען.

געבורטס־ערט פון'ם ליטעראַנט אין ענגלאַנד, בעט די גאַנצע בעפעלקערונג איהם צו בעגנעדיגען. עס איז דעריבער צו ערוואַרטען, אַז דער פער'משפט'ער וועט דאָך בעגנעדיגט ווערען.

גאָלד, בלוט און פרויען.

א ראָמאַן פול מערקווירדיגע איבער־לעבענישען און ליידענשאַפטען.

(53-טע פאָרטזעצונג).

— איך בעדאַנקע דיך, מוטער! — האָט ער אויסגערופען — איך זעה, אַז די ביסט קלוג און שאַרף. די פערשטעהסט ווירקליך די וועלט בעסער פון מיר.

— יאָ, מיין קינד! איך האָב מעהר געלעבט אין דער וועלט פון דיר. איך ווייס, אַז ווען מען וויל פערניכטען אַ פיינד, מוז מען אָנווענדען אַלע מיטלען, וואָס זענען מעגליך, מעגלע מיך מיין זוהן, אַז אַלץ, וואָס איך הייס דיך, וועט דיר גוט זיין.

— אַלזאָ מאָרגען אין אָוונד — האָט מאַקס רוהיג געזאָגט.

— יאָ. מיין זוהן, וואָס שנעלער די וועסט אָפּטאָן אַלץ, וואָס די דאַרפסט, אַלץ בעסער פאַר דיר. די דאַרפסט נישט לאָזען דיין פיינד קיין צייט זיך איי־בערצולעגען, צו טראַכטען, צו קלערען און צו זוכען מיטלען, ווי אַזוי זיך צו העלפען.

— מוטער און זוהן האָבען נאָך גערעדט אַ געווויסע צייט. עס איז געקומען שפּעט און מאַקס האָט אוועקגעפיהרט זיין מוטער אין איהר צימער.

דעם אַנדערן טאָג פערנאַכט זענען געשטאַנען עליכע מענשען אין וועלדעל פאַר'ן שלאָס ראָדעצקי. זיי זענען אַלע געווען בעוואָפענט מיט שווערדען און ביקסען, פון קאָפּ ביז פיס. עס איז געווען דעמאָלט, אַז זיי געהען ערגיץ אין אַנ'אָרט, וואוּ מען וועט זיך דאַרפען שלאָגען. עס איז געוואָרען טונקעל. אַ הויכער מאַן איינגעהילט אין אַ שוואַרצען מאַנטעל איז צוגעקומען צו זיי און האָט זיי געזאָגט:

— נו. מיינע בראַווע לייט, זענט איהר פערטיג?

— מיר זענען פערטיג — האָבען די מענער געענטפערט — וואוהין זאָלען מיר געהן.

— דאָס קאָן איך איך יעצט נישט זאָגען, קומט! איהר וועט שוין גע־וואָהר ווערען, וואוהין מיר געהען.

— וועלען מיר האָבען אַ שטאַרקען פיינד געגען אונז?

— איך האָף, אַז מיר וועלען זיך גאָרנישט דאַרפען שלאָגען — האָט דער מאַן אין מאַנטעל געענטפערט — איך האָב געהייסען אייך ריכטען זיך אויף יעדען פאַל.

אין איינינע מינוט אַרום זענען די מענער פערשוואונדען אין וואַלד.

29. קאַפּיטעל.
דער איבערפאַל.

זייט עלווירא איז פון איהר אָהנמאַכט אויפגעכאַפּט, האָט אַרטור זעהר פיל גע־ליטען. אַנאַ און איהר פאָטער האָבען שוין געגלויבט, אַז מיט איהם איז אויס. ער וועט מעהר נישט לעבען. זיין יונגע שטאַרקע נאַטור האָט אָבער דאָך גע־זיגט. ער איז געלעגען אַ קורצע צייט אין אַ שרעקליכער היץ. דער הענקער האָט איהם געגעבען אַלע מעגליכע מיטעל, וועלכע ער האָט נאָר געהאַט ביי זיך. ענדליך האָט ער זיך געפיהלט בעסער. ער האָט אָנגעהויבען רוהיגער צו טראַכטען וועגען עלווירא'ן און האָט געפינען, אַז ער האָט זעהר גלייך געטאָן, וואָס ער האָט זי געבעטען, אַז זי זאָל איהם פערגעסען.

— עס איז גענוג, וואָס איך בין אַליין אומגליקליך — האָט ער געזאָגט צו זיך אַליין — צו וואָס זאָל זי נאָך ליידען צוליב מיר?

דאָס איז אָבער געווען נאָר געזאָגט. בעת איהם אין הארצען האָט געברענט די ליבע צו עלווירא'ן. ער האָט זיך איינגעהאַלטען, ער האָט זיך פערשטעלט. ער האָט פערדעקט, וואָס ער פיהלט. עס האָט אָבער געקאָכט בעת איהם אין הארצען, ווי אין אַ קעסעל. ער האָט וועגעסטענס געוואָלט וויסען, וואו עלווירא געפינט זיך יעצט און וואָס זי מאַכט. ער האָט געבעטען אַנאַ'ן דעם הענקער'ס טאָכטער, זי זאָל געהן אין שלאָס טאַקי און בעוואָהר ווערען, וואָס עלווירא מאַכט.

אַנאַ איז צוריקגעקומען מיט אַ פערוויינטע און פערטרויערטע פּנים.

— וואָס איז דיר, אַנאַ? — האָט אַרטור אויסגערופען. — ווען ער האָט זי דערזעהן, וואָס איז געשען? האָט שוין ווידער פאַסירט עפּעס אַנ'אומגליק?

— נישט אין שלאָס טאַקי — האָט אַנאַ געענטפערט טרויעריג.

— וואָס מיינסטו דערמיט? רעדט!

— איך בין געקומען אין שלאָס און האָב געבעטען, מען זאָל מיך צולאָזען צו דער גרעפין עלווירא — האָט אַנאַ אָנגעהויבען צו דערצעהלען — קיינער האָט מיר נישט געוואָלט ענטפערן. איך האָב מיך ענדליך געווענדעט צום אַלטען מעראַשאַלעק. ער האָט מיר געזאָגט, אַז עלווירא איז נישטאָ אין שלאָס. זי איז שוין זינט 5 טעג ערגיץ פערשוואונדען געוואָרען און מען ווייס נישט, וואו זי איז. דאָס איז אַלץ, וואָס איך האָב אייך צו זאָגען.

אַרטור איז געוואָרען בלייך ווי קאַלך און איז צוריקגעפאַלען אויף זיין בעט.

— לאָז מיך אַליין, גוטע אַנאַ! — האָט ער געבעטען.

אַנאַ איז אַרויסגעגאַנגען. זי האָט פריהער געוואוסט, אַז זי ברענגט איהם אַ טרויעריגע נאַכריכט. וואָס האָט זי אָבער זיך געקענט העלפען? זי האָט דאָך איהם געמוזט זאָגען דעם אמת.

וואָס האָב איך איהר געטאָן? — האָט אַרטור אויסגערופען, ווען ער איז געבליבען אַליין — איך האָב אָהנעקגעטריבען פון מיר מיין גוטע, געליבטע עלווירא. זי האָט זיך דאָס לעבען גענומען. זי האָט עס נישט געקענט איבערטראָגען, וואָס איך האָב זי אָפּגעשטויסען פון מיר. ביז־אַהער האָב איך געהאָפט, אַז איך בין אומגליקליך, אַז איך לייד אומזיסט. איך בין אונשולדיג. יעצט אָבער בין איך שולדיג. איך האָב געטריבען צו אַ פריהצייטיגען טויט מיין טייערע, געליבטע עלווירא!

ער איז אַרומגעגאַנגען אין זיין צימער און האָט זיך געריסען די האָר פון קאָפּ פאַר שמערץ און פערצווייפלונג.

עס איז פערגאַנגען אַ גרויסע צייט און אַרטור האָט זיך נישט געקענט בערוהיגען. פּלוצלינג האָט זיך געעפענט די טיר און מיכאַעל, דער הענקער איז אַריינגעקומען.

— וואָס ווילסטו פון מיר? — האָט אַרטור אויסגערופען בייז און געריצט.

— איך וויל אייך טרייסטען און בערוהיגען — האָט דער הענקער רוהיג געזאָגט.

— איך פערלאַנג נישט מען זאָל מיך טרייסטען.

— איך זעה, אַז דער טויט פון עמעצען האָט שוין בעווירקט אויף אייך — האָט דער הענקער רוהיג ווייטער געזאָגט — איהר צווייפעלט שוין אין אַלעמען. איהר צווייפעלט אין זיך אַליין. איהר וועט מיך באַלד אָנהויבען צו פיהלען און צו פערשטעהן.

— יאָ, מיכאַעל, איך וועל באַלד אָנהויבען דיך צו פערשטעהן — האָט אַרטור איהם געענטפערט.

(פאָרזעצונג קומט)

די לעצטע סענסאַציאָנעלע ליבע פון דער וועלט־בערימטער טענצערין איזאַדאָרא דונקאַן.

אייפערזוכטס־טראַגעדיע דערפיהרט איהר צו זעלבסטמאָרד, זי ווערט אָבער געראַטעוועט דורך אַ פּראָנצויזישען אפיציר.

די נשמה פון אַ קינסטלערין איז טאַקע גאָרנישט אַפּצושאַצען... זי ווערט קיינ־מאָל נישט איינגענצען געבראָכען פון לייבעס־טראַגעדיעס, מונקט ווי זי ווערט קיינ־מאָל נישט אַלט און ווערט קיינמאָל נישט מיד, אָדער זאַט מיט ליבע!...

קומענדיג אין ניצע און בעשליסענדיג זיך אויף אַנ'אמת צו פעגענען דאָ אַ זייער טאַנץ־אַקאַדעמיע, וועלכע זאָל חיי־דער בעריהמט מאַכען איהר נאָמען, האָט איזאַדאָרא דונקאַן זיך דאָרט באַגעגענט מיט אַ יונגען זעהר טאַלאַנטפולען פּיאַניסט־שפּילער, סערגעי, אַ רוס פון זיין פאָטער'ס צד און אַ ייד פון זיין מוטער'ס צד... זיין טאַטע איז געווען דער בעקאַנטער סערגעי פון פּעטערבורג, וועלכער האָט אין זיך פעראייניגט פיל טאַלאַנטען מיט אַמאָל: ער איז געווען אַנ'אויס־געצייכענטער מוזיקער, אַ מאָלער, אַ סקולפּ־טאָר. ער האָט חתונה געהאַט — אַזוי דערצעהלט מען — מיט אַ בילד־שעה־נער יודישער טאָכטער, וואָס לכבוד איהר האָט ער אָנגעשריבען זיין בעוואוס־טע, רוסישע אָפּערע „יהודית". זעהר זוהן האָט פון זיין רוסישען פאָטער געירשנט זיינע אומגעוועהנליכע מוזיקאַלישע פעהיגקייטען, און פון זיין יודישע מוטער האָט ער בעקומען זיין בעצויבערנדיגען אויסזעהן.

גאָר אין גיכען האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז די אַלטע טאַנץ־מייסטערין האָט זיך אין איהם אַזוי שטאַרק פערליבט מיט צענטאָל. אַז זי האָט צוליב איהם שוין פערגעסען אָן אַלע איהרע פריהערדיגע ליבעס, און פערלאַנגט, אַז ער זאָל אין איהר זיך אויך אַזוי שטאַרק פערליבען.. אָבער פאַר דעם יונגען סערגעי האָט זי אַפילו נישט געקענט דינען אַלס סימבאָל פון זיך איבער דער בורזשואזער ציוויליזאַציע, ווי אַמאָל פאַר דעם דיכטער יעסענינ'ען; אויסער דעם, איז זי דאָך שוין פון יענער צייט עלטער געוואָרען כמעט אויף נאָך גאַנצע צעהן יאָהר... סערגעי'ן האָט דעריבער איזאַדאָרא'ס ליבע נישט בעזונדערס צוגעצויגען.

גראָד איז די לעצטע וואָכען געקומען קיין ניצע פון ניו־יאָרק אַנ'אַמעריקאַנער קינאָ־אַקטריסע, בלאָנד און מילך, און שעהן, און שלאַנק, מיט אויסגעשפּראָכע־נע סעקסועלע אויגען... אין ניצע, ווען זי געהט אַרויס אין דער פריה שפּאַצי־רען ביים ברעג פון בלויען ים, פערברייט די הויכע אַלפּען־בערג אין איהר ווייסען, לאַנגען זיידענעם מאַנטעל און מיט דעם גרינעם לעבעדיגען פּאַפּוגאַי אויף די פּי־לע רינגע אַקסלען — פערקוקען זיך אויף איהר אַלע, ווי אויף אַ וואונדער. דעם יונגען סערגעי דערמאָנט זי מיט איהר געזיכט זיין יודישע מוטער, און ווישען איהרע בעקאַנטע זאָגט מען טע־

קע, אַז זי איז אַ יודיש קינד, וועלכע איז נאָך אַלס קליין מעדעלע, געקומען מיט איהרע עלטערן קיין אַמעריקאַ פון רומעניען... אויף אַ קאָנצערט־באַל אין דער גרויסער ניצער „קאַזינאָ" וואו דער יונגער סערגעי האָט געשפּילט אויף דער פּיאַנאָ זיין פאָטער'ס ווערק און וואו ער האָט געהאַט אַ ריזיגען ער־פאָלג, האָבען זיי זיך מיטגע בעקאַנט; זי איז אַליין צוגעגאַנגען צו איהם אויס־דריקען איהר בעוואונדערונג; פון דע־מאָלט אָן טרעפען זיי זיך זעהר אָפט און זענען זעהר צוזאַמען געוואָרען אומגער צום צווייטען...

עס איז געווען אַ שעהנער אָוונט אין ניצע די פּאָמעראַנצען האָבען געשמעקט אויף די בוימער און די פּאַרקען אונטער דער זילבערנער לבנה, ווי פּאַראַדיזיש שפּעל, און די נערווען האָבען גע בלוהט די בערימטע אַלפּען־ראָזען און האָבען פערשפּרייט ווייט אַרום אַ פּאַר'שיפּאַר־דיגען ריח. מען איז געזעסען און אויפ־מערקזאַם וווּלע, וועלכע זי האָט געהאַט גע־וואַגען פאַר איהר צוזאַמענגעשער מאַני־קעס־שע, אויף אַ שפּיץ פון אַנ'אַלפּען־פעלז, וועלכער איז אַריינגעוואַקסען פון דער הויך און זיך אַבגעשפּיגעלט אונטען בלויען מיטעלענדישען ים... פּריינד, פּוני־קולער און אַרטיסטען זענען דאָ געוועז־ען פון שעהן־סערוויסען מיט מיט פּרוכט און מיט שאַמפּאַניער. מען האָט געשמויסט אַ ווייל אָבער פּאָליטיק, ראָמאַנען, איז מען אַריבער צו קונסט, צו מוזיק, צו מאָלער, צו קונסט, צו טענץ — ביז מען איז ענדליך געקומען צו דער איזאַדאָרא'ס מעמע — צ' ליבע. פּראַנצויזישע בלומען האָבען געשוואָרען און ווייט־בעט־לערט אין די נאַכטיגע פון די נשמה זענען בעדויטש געוואָרען פון נשמה — אַזוי פערשיידענע אויסזעהן זענען אויסגעדרייט דער פּראַנצויזישער ערוויסנטשער אויסגערופען מיט־טעל. איינער פון איזאַדאָראַ'ס באַקאַנטע פּריינד. די בערויזשונג איז אין אַבהויב געווען אַ רייזע פּאַטעטישע, אַ'„עסטעטי־שע". פּלוצלינג האָט זיך אָבער דער פּיאַ־ניסט בערעגט אויפגעהויבען פון טיש, בלייך און אויפגערייצט — איינער פון די אייגענעלעדענע געסט דאָס זיך דערלויבט טראָגען־שעמען — נישט די אַלטע דונקאַן — נאָר די יונגע פּראַבּעלע אַמעריקאַ־

נער'ן. גישט זאַגענדיג אַ וואָרט, האָט ער איין־שנעל־וואַנען טעשעף אונטער־טעהרט, ווי אַ בייזער היה די באַלערינע פליגעלשער, די באַלעטער־קאַסטער־בריגאַדע־ק' מאַרש, דעם מיט נפלא האָט ער צוגעשטויסען צו דער וואַנט; ער האָט זיך אַוועקגעשטעלט צו דער יונגער פרוי, אַנגעלאַכט אויף פאַר די אַרעמס און אויף די אויגען אויף די השער צו זיך אין מעהר, וואָס איז שוין דאָ און אויסערהאַלב, פאַר איהם, ווי פאַר דעם צוגעגעבען מוזיקער און פּראַנצויזישער דער שול. נאָכן שטעהן און בעקומען צורעכט געוואָרען און וואו ער דאָרט וואַלצט און שלגות מיט דער טענצערין אַ גוטע פאַר וואָלען...

די אַלטע טענצערין איז אַנגעצוינדען געוואָרען פון אייפערזוכט און איז נאָך־געלאָפען נאָך די בעידע יונגע מענשען. די מיר איז געווען צוגעמאַכט פון אינ־נעווייניג... זי האָט געקלאַפּט:

— עפענט!

קיין שום ענטפער.

— עפענט! כשרות, עפענט! איך ווייס וואָל אויך פון דאָס, וואָס מען טאָן!..

ווייסען עפּעס יונגע מענשען צו ווי־ניגען אַנ'אַלט צופרידען הארץ? אויף אורע ריהר, האָט איהר פון אונטען געשמעקט אַ גלויקען, פאַר'שיפּאַר'ט גע־לעכטער. דאָס איז זי, די אַלטע איזאַדאָ־ראַ, אַרויסגעלאָפען מיט די אויגען אין פולע טרערען צו זיך און צו קויער, זיך האָט מיט אויסגעשטעלט, אַרויסגעוואָרפען אין פלייצען איהר מאַרגען־מאַנטעל, גאַלד אויסגעגאָסען, און די אויגען צום הימעל, בערוהט, ווי זי פּלעגט אַמאָל טאַנצען די אַלטע גריכישע טעמפּעל־טענצע, און זי אַרויסגעלאָפען און דרויסען.

די האַלבע שיכור'ע געסט, וועלכע זענען געוואָרען איבערראַשט פון דער שעהנ־קייט, מיט וועלכער די טאַנצע זאָך איז פאַרשוואונדען, האָבען געקוקט דורך די פענצטער אין דער קיהלער לבנה־נאַכט צו זעהן, וואוהין זי לויפט, די אַלטע איזאַדאָרא, מיט איהרע גרויסע פּרטים, ווי צום טאַנץ. און אַזוי זיי האָבען זיך נאָך בעוויזען צו גוהרען פון אַרט, צוזאַמען מיט די גוהרען פון ים.

— נאָר די יונגע פּראַבּעלע אַמעריקאַ־

א קלוב פון פעטע.

בערלין. דאָ עקזיסטירט אַ קלוב פון בלויז פעטע מענשען. די מינד מע־טעסטע מיטגלידער פון קלוב וועגען אַלע צוזאַמען בערך אַ טאָן (צוויי טויזענד פונט). דאָס מאַכט אויס דורכשניטליך צו פיער הונדערט פונט יעדער. דער, וואָס וועגט וועניגער, ווי דריי הונדערט פונט, ווערט נישט אַריינגענומען. עס זע־נען אָבער דאָ צווישען זיי אַזעלכע, וואָס וועגען פיער הונדערט פונט און מעהר אויך.

די דיקע און „גרויסע פערזענליכקיי־טען" האָבען די טעג געפייערט זייער יוביליאום מיט אַ גרויסאַרטיגען באַנקעט. עס ווערט געזאָגט, אַז זיי האָבען ביי דעם איין מאָהלצייט אויפגעגעסען אַ סך מעהר, ווי די זעלבע צאָהל געוועהנליכע מענשען וואָלטען געקענט אויפעסען אין דריי טעג.

לאדזער כראניק.

אונטערשטיצונגען פאר די גייסטיגע ארבייטסלאזע.

(פ) די אונטערשטיצונגען פאר די גייסטיגע ארבייטסלאזע וועלען אויסגע-צאהלט ווערען דעם 23. און 24. ד. ח.

וואיעוואדא אינטערווענירט וועגען עפענטליכע ארבייטען.

(ב) געלמען איז וואיעוואדא יאשקעוויטש אפגעפאהרען קיין ווארשא כדי צו אינטערווענירען ביים ארבייטס-מי-ניסטער וועגען די עפענטליכע ארבייטען אין לאדז און אין דער לאדזשער וואיעוואדזשאפט, דאס בויען הייזער, רע-גולירונג-געוויסער, וועגען-פלי א.ד.גל.

שטראפען פאר אונריין האל-טען די הויפען.

(מ) די שותפים פון הויז אלטער מארק 10, יאסעבאוויטש רבורה, תשעק לובעקי, נפתלי מיזבערג און אליעזר קיר-שטיין זענען בעשטראפט געווארען צו בעצאהלען 100 זל. שטראף פאר נישט האלטען ריין דעם הויף.

פאר דעמזעלבען זענען אויך בע-שטראפט געווארען חיים פלאם, וואלאד-ניא 38 מיט 50 זל., שווארצענבערג פאול ראזנא 39 מיט 20 זל. און פראנצויז קאזימיר סט. גראבאווא 17 מיט 20 זל. שטראף.

א שווינדלער גיט זיך אוס אלס בעאמטער פון אינערן-מיניסטעריום.

(א:) ווי מיר דערוויסען זיך רומט זיך אום אין דער לאדזשער וואיעוואדזשאפט א געוויסער קאראל דאלינסקי פון זאי-ווישמשע, וואס שטעלט זיך פאר מיט א פאלשער לעגיטימאציע אלס בעאמטער פון אינערן-מיניסטעריום.

וועלכע רעזערוויסטען ווערען היי-יאהר גערופן אויף 4 וואכיגע מיליטער-איבונגען

(ג) און דער דריטער גרופע פון די, וואס וועלען היי-יאהר גערופען ווערען אויף איבונגען (ד. ה. אין חודש אויגוסט), זענען פאראויסגעזעהען פאלגענדע יאהרגענג:

אויף 4-וואכיגע איבונגען:

וועלען גערופען ווערען 1902 (אונטער-אפיצירען און זעלנער) פון די קאטע-גאריעס פיעכאטע, מענקס-פאהרער און די, וואס זענען צוגעשריבען צו די קא-מוניקאציע-אפטיילונגען.

יאהרגענג 1900 און 1899

(זעלנער און אונטער-אפיצירען) וועלען נעהמען אויף 4-וואכיגע איבונגען די, וואס האבען נישט דורכגעמאכט די מיליטע-רישע איבונגען אין די יאהרען 1925 און 1926.

פון די

יאהרגענג 1901, 1902 און 1903

וועלען גערופען ווערען אויף 4-וואכיגע איבונגען אלע אונטער-אפיצירען און זעלנער, וואס געהערען צו די לופט-אפטיילונגען.

אויף 3 וואכיגע איבונגען:

וועלען גערופען ווערען אלע אונטער-אפי-צירען און זעלנער פון די יאהרגענג 1896, 1897, 1898 פון די לופט- און באלאנען-קאטעגאריעס.

יאהרגענג 1890, 1891 און 1898 (אלע קאטעגאריעס) וועלען גערופען ווע-רען אויף 4-וואכיגע איבונגען.

אויב די איבערגעבליבענע יאהרגענג האבען נאך נישט בעקומען קיין קארטא-מאביליזאציעס מוזען זיי שפעטסטענס ביז'ן 10. אויגוסט אליין זיך מעלדען אין פ.ק.או. און מיטטיילען וועגען דעם. פריי פון די דאזיגע איבונגען זענען נאר די, וואס האבען פערענדיגט דאס מיליטער-דינסט היי-יאהר און פאר-יאהרען, ווי אויך די, וואס פערברענגען אין אויסלאנד אויף א לענגערען אורלויב. בעפרייט פון די היי-יעהריגע 3- און 4-וואכיגע איבונגען זענען אויך יענע, וואס האבען בעקומען „אראטאטשעניעס" אויף א יאהר פאר'ן פערעפענטליכען די דאזי-גע מעלדונג.

ווער עס וויל נעגליזשירען „אראטאטשע-ניעס" פון די היי-יעהריגע איבונגען מוז שפעטסטענס ביז'ן 1. אויגוסט אפגע-בען אין געהעריגען פ.ק.או. א מאטיווירטע בקשה.

שווערע לאגע אין טעקסטיל-בראנזשע

נייע כוואליע פון וועקסעל-פראטעסטען.

(פ) פארגאנגענע וואך האט לאדז ווידער פערצייכנט א כוואליע פון וועקסעל-פראטעסטען, וואס האט געשאפען א קרי-טישע שטימונג, בעזונדערס אין דער טעקסטיל-בראנזשע. צוליב דעם, ווי אויך צוליב דעם, וואס „באנק פאלסקי" האט פערקלענערט די קרעדיטען, איז דער מצב אויפ'ן טעקסטיל-מארק זעהר א שווערער.

בעדייטענדע פערטרעטונג פון די קליינהענדלער אין צענטראל-ראט פון די קאאפעראטיווע בענק.

(ג) אויפ'ן צוזאמענפאהר פון די יו-דישע קאאפעראטיווע בענק אין פוילען זענען, ווי בעקאנט, אויסגעוועהלט גע-ווארען אין צענטראל-ראט פון די קאא-פעראטיווע בענק מצד די קליינהענדלער 2 פארשטעהער: אינזש. סעגאל (דער פרעזעס פון דער קליינהענדלער-צענט-ראלע אין ווארשא) און ה' קאמענגרבאום פון אסטראוו. אין די קליינהענדלער-קרייזען ווערט דער פאקט אויפגענומען מיט דער גרעסטער צופרידענהייט, מחמת ביז איצט איז אין צענטראל-ראט פון די קאאפעראטיווע בענק נישט געווען קיין איין קליינהענדלער-פערטרעטער.

לויט דער צאהל-פערהעלטניש פון די קאאפעראטיווע יודישע באנק-מיט-גלידער אין פוילען בילדען די קליינ-הענדלער 43 פראצענט, די האנדווערקער 31 פראצענט, 13 פראצענט בילדען די מיטעלע און גרעסערע סוחרים, 5 פרא-צענט יודישע לאנד-ווירטשאפטען און 8 פראצענט פרייע פראפעסיעס.

איינע פון די חשיב'סטע פלעצער אין דער קאאפעראטיווער בעוועגונג (נעבען ווארשא און באנק-סיכומים) פערנעמט דאס יודישע לאדז. אזוי זעהען מיר, למשל, אז די נאציאנאלע יודישע קליינ-הענדלער-באנק אויף אבראמאווא 10 ענטוויקעלט זיך אזוי שטארק, אז איהר ער-פאלג אין דער דינסט פון גרויסער דיס-קאנטא, הלוואות, א א וו. האט זיך אזוי פערגרעסערט, אז דער איצטיגער באנק-לאקאל איז געווארען צו קליין.

די דעלעגאטען פון די לאדזשער קליינ-הענדלער אויפ'ן צוזאמענפאהר האבען אויסגענוצט די געלעגענהייט און אינ-טערווענירט ביי דער צענטראלע און אויסגע'פועל'ט א הלוואה, כדי צו קאנען די באנק אריבערטראגען אין א גרעסערען לאקאל, צו פערברייטערן און פערגרעסערן די באנק-ארבייט לטובת די לאדזשער יודישע קליינהענדלער.

גראטעוועט א יוד פון אונטער די רעדער פון א באהן.

(:) געלמען בעת'ן גרויסען געדראנג אויף דער סטאציע אנדזשעיעוו איז ארונ-טערגעפאלען אונטער די רעדער פון'ם אפגעהענדען צוג דער לאדזשער איינוואוי-נער מ' ראזענבערג, פאמארסקא 4. א דאנק דעם, וואס דער צוג האט ערשט וואס געהאט גערוהרט, איז די אנוועזענ-דע יודען געלונגען איהם ארויסצושלעפ-פען. ער האט בלויז בעקומען א לייכטען שטויס.

ארבייטסלאזע מוזען ליידען צוליב דער שולד פון אונטערנעהמער, וואס האבען זייערע ארבייטער נישט פערשריבען אין דער קראנקען-קאסע.

(פ) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט, פיהרט דאס ארבייטסלאזען-ביורא דורך א קאנטראלע פון די נייסטע ארבייטס-לאזע, וואס בעקומען שטיצע, כדי פעסט-צושטעלען, צי די דערמאנטע ארבייטער זענען אמאל געווען ערגעץ בעשעפטיגט.

דערביי שטיצט זיך דאס ביורא אויף די ליסטעס פון דער קראנקען-קאסע, און רעזולטאט וועלען פיל ארבייטער מעהר נישט בעקומען קיין אונטערשטיצונג, ווייל זיי זענען נישט געווען רעגיסטרירט אלס מיטגלידער פון דער קראנקען-קאס-סע.

דאס האט ארויסגערופען א גרויסע פערביטערונג צווישען די נויטבאדערפטיגע אר-בייטסלאזע וועלכע האלטען, אז די אונטער-נעהמער האבען מיט א ביזן כוונה נישט רעגיסטרירט זייערע ארבייטער אין דער קראנקען-קאסע.

אין צוזאמענהאנג דערמיט ריכטעט די פערבאנד פון די בעשעפטיגטע ארבייטער צום וואיעוואדע א מעמאריאל, כדי צו בעשטראפען די שולדיגע, ווייל זיי נישט אנצוזעהן, כדי צו ערמעגליכען די ארבייטסלאזע.

דאס געדרענג ביים אויסשטייגען פון צוג קיין ווישניאווא-גורא און אנדזשעיעוו.

(ח) ביז-אהער פלעגען די קאנדוקטא-רען אפטהאן די בילעטען פון די פאסאזשירען, וואס פאהרען קיין ווישניאווא און אנדזשעיעוו אין צוג.

לעצטענס אבער איז איינגעפיהרט געווארען, אז די בילעטען ווערען אפגענומען ביים ארויסגאנג פון וואקזאל. דערביי איז נישטא מעהר ווי איין אויס-גאנג. דער געדראנג איז דעריבער גרויס און פיל פערשפעטיגען די צוזאמען-פיהרלעך פון דער באהן-סטאציע קיין ווישניאווא און אנדזשעיעוו.

עס וואלט דעריבער געווען געוואונ-שען, די באהן-מאכט זאל זיך פעראינ-טערעסירען מיט'ן ענין און פערלייכטערן די פאסאזשירען דאס אויסשטייגען.

מאגיסטראט גיט 10 טויזנד זל. אונטערשטיצונג די הונגערנדע ארבייטער פון בארטשינסקי'ס פאבריק.

(ב) אויף דער לעצטער זיצונג פון מאגיסטראט איז נאך א לענגערער דיס-קוסיע בעשלאסען געווארען צו בעשטי-מען פאר די לאקאוטירטע ארבייטער פון בארטשינסקי'ס פאבריק 10 טויזענד זל. אונטערשטיצונג.

דער בעשלוס איז מאטיווירט געווא-רען דערמיט, וואס די ארבייטער האבען פערלוירען די ארבייט נישט צוליב זייער שולד און זייערע פרויען און קינדער זע-נען געצוואונגען צו הונגערן, ווייל די שטיצע פון די ארבייטער-פערבאנדען זע-נען קליינע.

די אונטערשטיצונג וועלען די ארבייטער בעקומען אין נאטור און די שטאטישע קאאפעראטיווען.

באהן-קאטאסטראפע אין גאלקיבעק.

ערעכטען 1 פינאלעט איז געשעהן א באהן-קאטאסטראפע אויף דער סטא-ציע יאניקובעק, נעבען פאלקיבעק.

דער משא-צוג, וואס איז געגאנגען פון כיאזיניכוב, האט זיך אנגעשטויסען אין א שטעהענדען משא-צוג אויף דער סטאציע. פונ'ם שטארקען קלאפ איז בעשעדיגט געווארען א לאקאמאטיוו און 7 וואגאנען זענען צושטערט גע-ווארען.

קיין מענשליכע קרבנות זענען צום גליק נישט געווען, בלויז איין באהן-בעאמטער איז לייכט פערוואונדעט געווא-רען.

פון לאדז איז תיכף ארויסגעפאהרען אויפ'ן ארט פון דער קאטאסטראפע א ספעציעלע קאמיסיע אויסצופארשען די סבות פונ'ם צוזאמענשטויס. דער פער-קעהר איז געלמען אויף דער ליניע גע-שטערט געווארען, צוליב דעם, וואס די באהן-רעלסען זענען שטארק בעשעדיגט געווארען. די קאמוניקאציע קיין קא-ליש קומט פאר דורך איבערזעצען זיך אין גאלקיבעק.

ווי מיר דערוויסען זיך, איז די סיבה פון דער קאטאסטראפע געווען דאס, וואס דער באהן-וועקסעל איז שלעכט געווען אבגעשטעלט.

* * *

די לעטניקעס פון די ארומיגע זומער-וואוינונגען, וואס פאהרען ערשט אין שטאט ארײן מאנטאג פריה, זענען צו-ליב דער קאטאסטראפע געווען געצוואונ-גען צו פאהרען מיט פיהרלעך און אוי-טאמאבילען, אגב האבען די לעצטע טאק-סע אויסגענוצט די קאניונקטור און גע-הייסען זיך צאהלען געפעפערטע פריי-זען.

ביי דער סטאציע אנדזשעיעוו האבען זיך געלמען פריה אנגעזאמעלט טויזענ-דער איינוואוינער פון די ארומיגע זומער-וואוינונגען, אזוי אז די צוגען, וואס הא-בען קורסירט פון לאדז קיין גאלקיבעק און צוריק, האבען נישט געקאנט ארויס-נעמען די טויזענדער מענשען און דאס געדראנג איז געווען אזוי גרויס, אז די בעאמטע זענען געצוואונגען געווען צו עפענען די טירען און ערשטע קלאס פאר די וועלכע האבען געהאט בילעטען דריטע קלאס.

שווער איז געווען די רייזע פאר די איינוואוינער פון זשגערזש, וואוהין די צוגען פון לאדז האבען נישט געקאנט צוקומען. איין צוג איז געגאנגען פון קא-ליש און האט די רייזענדע פון זשגע-רזש צוגעפיהרט ביז גאלקיבעק, און פון דארט האבען זיי געמוזט אויסבוי-גען די סטאציע גאלקיבעק, וואו ס'האט זיי אפגעווארט דער צוג פון לאדז. די דאזיגע צוגען האבען אויך קורסירט אהן פלאן און אהן א סדר. ערשט נאך מיטאג פארנאכט איז צוריקגעשטעלט גע-ווארען דער נארמאלער פערקעהר צווי-שען לאדז און קאליש.

לאדזער פרנסים ניצול געווארען פון א אויטא-צוזאמענשטויס

און בענשען גומל.

(ג) פערגאנגענעם פרייטאג זענען די לאדזשער קהלה-פרנסים גיממאן און קארא, ווי אויך דער קהלה-סעקרעטאר ה' נא-דעל אויף א נסיון-ליכען אופן ניצול גע-ווארען פון אן אומגליק ביי א אויטא-צוזאמענשטויס.

פרייטאג זענען זיי געפאהרען מיט א דראזשקע אויפ'ן בית-הקברות. ווען די דראזשקע האט זיך פערקערעוועט אין די אלעע צום בית-עלמין, איז צוגע-פאהרען פון בושעוויצער שאסע דער בושעוויצער פאסאזשיר - אויטאמאביל „פשיעמיסלאווקא" און ארויף מיט איט-פעט אויף דער דראזשקע, וועלכע איז פון דעם צוזאמענשטויס שטארק בע-שעדיגט געווארען. די פאסאזשירען זע-נען ארויסגעפאלען פון דער דראזשקע. דערביי איז סעקרעטאר ה' נאדעל אויף א נסיון-ליכען אופן אפגעקומען בלויז מיט א לייכטער וואונד און פוס. די פרנסים קארא און גיממאן זענען ארויס אונבע-שעדיגט.

פאליציי האט צוזאמענגעשטעלט א פרא-טאקאל.

די ה"ה גיממאן, קארא און נאדעל הא-בען שבת גומל געבענשט.

פייערליכער שלום-אקט אין דער "שטאטישער ארבייטס-שולע".

פאריגע וואך איז שוין אין דער „שטא-טישער ארבייטס-שולע" אויף פיעטריקא-ווער 115 פארגעקומען דער פייערליכער שלום-אקט אין צוזאמענהאנג מיט'ן פער-ענדיגען שול-יאהר. די אויבענדערמאנ-טע שולע, וועלכע עקזיסטירט ביי אונז אין שטאט סך-הכל 3 יאהר און געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען פעדאגאג און קענער פון דער קינדער-נשמה דירעקטאר פיעטריקאווסקי האט זיך ענטוויקעלט אין א מוסטערהאפטען לערן - אנשטאלט. א חוץ די וועלטליכע למודים לעגט די שול-לייטונג א גרויסע אכטונג אויף דעם, אז דאס קינד זאל זיך אויך אויסלערנען א פאך, ווי סטא-לעריי, בוכבינדעריי א. א. וו. לעצטענס האבען די שילער פון די העכערע קלא-סען בעזוכט צוזאמען מיט די לעהרער קראקא, וויעליטשקא און קאטאוויץ. כדי צו געבען די מעגליכקייט דער גרעסטער טייל שילער פון דער שולע, וואס רע-קרוטירען זיך ס'רוב פון די ארימע שיכטען פון דער בעפעלקערונג צו בע-זוכען זומער-צייט פוילענ'ס היסטארישע און נאטור - פראכטפולע געגענדען, האט די שול-לייטונג בעשאפען א שפאר-קאסע, וואו אלע קינדער לעגען אפ זייערע אפ-געשפארטע גראשענס און פאר די צו-נויפגעזאמעלטע געלדער מאכען זיי די רייזעס. עס איז אויך כדאי צו דערמא-נען, אז לעצטענס האבען וויזיטירט די שולע פיל אויסלענדישע געלערנטע און זיי האבען ארויסגעטראגען פון דער ענטוויקלונג פון די קינדער די בעסטע איינדרוקען. נאך דעם פייערליכען שלום-אקט האט דער קינדער - כאר פון דער שולע, וואס געפינט זיך אונטער דער לייטונג פון בעקאנטען לאדזשער יודישען פיאניסט, קאמפאזיטאר און דירעגענט ה' דניאל קליידע אויפגעפיהרט שעהנע גע-זאנג-נומערען, וואס זענען דורך דעם פערזאמעלטען עולם אויפגענומען געווא-רען מיט בעגייסטערונג. די לאדזשער „שטאטישע ארבייטס-שולע" פערדינט די ווארימסטע אונטערשטיצונג פון דער לאדזשער בעפעלקערונג.

אדרעס-בוך פון רודאלף מאסע.

די אינטערנאציאנאלע רעקלאמע-גע-זעלשאפט רודאלף מאסע בעמיהט זיך שטארק, אז די צווייטע אויסגאבע פון איהר נוצליכען און זעהר פערשפרייטען אדרעסען-בוך אין פוילען פאר האנדעל-אינדוסטריע, האנדווערק און אגרא-ארבייט, זאל זיין ווי אמבעסטען בעאר-בייט, א חוץ די אמטליכע בעריכטען האט דער פערלאג אליין פעסטגעשטעלט די ריכטיגקייט פון די אנגעגע-בענע אדרעסען דורך אייגענע פארשטע-הער.

צוליב דעם, וואס דאס אדרעסען-בוך פון לאדזשער וואיעוואדזשאפט ווערט שוין באלד איבערגעגעבען צום דרוק, ווערט פארגעלעגט די פעראינטערעסירטע קרייזען זיך צו קאמוניקירען מיט דער רע-דאקציע, ווארשא מארשאלקאווסקא 124, טעל. 305-68 און 205-68, כדי בעצייטענס אנצוגעבען דעם ריכטיגען אדרעס און די בעזונדערע אפטיילונגען.

ציגייען דאס ברילאנטענע לאנד,
האט פאר יעדען א אפענע האנד,
ער צייגט ארטיקעל וירקליך צים בעריםען,
ביי וועלכע פערקויפער מוזען גוט פערדינען,
פערקויפט אויף קרעדיט און אויך
פאר קאסע,
אלעס דורך פירמא מייברוך
101 לאמפרייער-שטראסע,
ווער עס האט פון דער פירמא די
פערטרעטונג איבערגענומען,
האט זאפארט א זיכערע פרנסה געפונען,
דאס יעדער קען צו א גרויס
פערמעגען שטייגען,
קען מען זיך בלויס דורך טוסטער
איבערצייגען.
די ארטיקעל קויפט מען גערן
אין די גאנצע וועלט.
פערטרעטער ברויכען קיינע
קענטניסע און קיין געלד
יעדען, ווער עס וויל זיך שאפען
א פערמעגען,
ווערען אלע ארטיקעל אין
קאמיסיאן געגעבען.
דער פערטרעטער מוז נישט
צום קונדע לויפען,
ער קומט אליין די ארטיקעל גערן קויפען.
ווער די פערטרעטונג נאך נישט האט,
זאל היינט לעזען דאס אינסעראט,
קען ברויך נישט צו זוכען זעהר ווייט.
דאס אינסעראט איז אויף דער
לעצטער זייט

וואס עס דארפען טון די, וואס האבען נישט קיין חתונה-אקטען

און ווילען, אז זייערע פרויען און קינדער זאלען קענען געניסען פון דער קראנקען-קאסע.

(ג) די לאדזשער צייטונגען האבען, ווי מיר האבען שוין געשריבען, אויפ-געוואונדערט צוליב א פעראדנונג צו צו-נעהמען ביי טויזענדער פרויען, וואס האבען נישט קיין חתונה-אקטען, די רעכט געהיילט צו ווערען אין דער קראנקען-קאסע. דער פערוואלטונגס-מיטגליד פון דער לאדזשער קראנקען-קאסע, ראטמאן ש. מילמאן, האט אונז בנוגע דעם ענין איבערגעגעבען פאל-גענדע אויפקלערונגען:

— לויט'ן געזעץ פון די קראנקען-קאסעס האבען פרויען אהן חתונה-אקטען נישט קיין רעכט צו געניסען פון דער קראנקען-קאסע-הילף. אין זעלבען געזעץ ווערט אבער אנגעוויזען, וועלכע משפחה-צוגעהעריגע פון פערזיכערטען עס הא-בען יא די דאזיגע רעכט, בעמליך די, וועלכע וואוינען מיט'ן פערזיכערטען צוזאמען און ווערען דורך איהם אינגאנ-צען אויסגעהאלטען.

די לאדזשער קראנקען-קאסע האט זיך געשטיצט אין איהר פראקטיק אויף דעם לעצטען ארטיקעל און איהם אינטער-פרעטירט גינסטיג פאר די ארבייטער-פרויען, וואס האבען נישט קיין חתונה-אקטען מיט זייערע מענער, וועלכע זע-נען פערזיכערט אין דער קראנקען-קאסע.

דעם 22-טען מערץ ד. י. האט דער קרייז-פערזיכערונגס-אמט פון די קראנקען-קאסע אין ווארשא דורך א צירקולאר געמעלדעט דער לאדזשער קראנקען-קאסע, אז אלע פרויען אהן חתונה-אקטען, הגם זיי געהען ארויין אין אלגעמיינעם הויז-געזונד פון פערזיכערטען, מיט וועלכען זיי וואוינען צוזאמען, האבען נישט קיין רעכט געהיילט צו ווערען אין דער קראנקען-קאסע אויפ'ן חשבון פון פער-זיכערטען. די פערוואלטונג פון דער לאדזשער קראנקען-קאסע האט דעריבער ערקלערט, אז זי איז נישט מסכים אויף דער דאזיגער אויסטייטשונג פון פערזיכערונגס-געזעץ און האט וויי-טער געגעבען מעדיצינישע הילף אלע פרויען פון די פערזיכערטע. שפעטער אבער האט דאס ארבייטס-מיניסטעריום א ספעציעלער פעראדנונג צו דער היגער קראנקען-קאסע פעראדנעט אונבעדינגט אבצושטעלען דעם אויבענדערמאנטען צירקולאר פון קרייז-פערזיכערונגס-אמט.

אין שייכות דערמיט האט די לאדזשער קראנקען-קאסע ספעציעל וועגען דעם ענין זיך געווענדעט צום מלוכה'שען פערבאנד פון די קראנקען-קאסעס אין פוילען און אין אן אויספיהרליכען מע-מאריאל איהם אנגעוויזען אויף דער גרויסער עולה, וואס די פעראדנונג פון ארבייטס-מיניסטעריום טוט די אונ-צעהליגע פרויען. מ'שאפט זיך א לאגע, אז אזעלכע פרויען (אהן חתונה-אקטען, הייסט עס) אין גאליציען האבען יא די רעכט צו געניסען פון דער קראנקען-קאסע, מחמת דארט גילט דאס סיסטעם פון ציוויל-חתונות, און אין פוילען זענען די דאזיגע פרויען אין דער תינוקת בערויבט פון זייערע רעכט. אין מעמאר-יאל איז אויסגעוויזען געווארען, אז אין לאדז אליין געפינען זיך אזעלכע קריסטליכע פרויען אין א צאהל פון 1100 און יודי-שע — 8150. די לאדזשער קראנקען-קאסע בעט דעריבער דעם פערבאנד, ער זאל פועל'ן ביים ארבייטס-מיניסטער, מספים צו זיין אויף דער לאדזשער אויס-טייטשונג פונ'ם געזעץ און נישט בערוי-בען די טויזענדער פרויען אין זייער רעכט.

נישט קוקענדיג אבער אויף די אלע ווענדונגען פון די לאדזשער קראנקען-קאסע, איז די לעצטע געגען איהר ווי-לען געווען געצוואונגען פון 25-טען מאי אן צו צונעמען די קוראציע רעכט פון די דערמאנטע פרויען. צוליב דעם האט זיך געשאפען א טרויעריגע לאגע, בע-זונדערס צווישען דער גרעסטער צאהל יודישע ארבייטער-פרויען, וועלכע נויטי-גען זיך אין סיסטעמאטישער מעדיצי-נישער הילף.

ראטמ. מילמאן האט זיך דעריבער געווענדעט צום שעף פון לאדזשער ציוויל-שטאנד-אמט, ה' ליבראך, ביי וועלכען עס איז אויסגע'פועל'ט געווארען צומא-כען בעדייטענדע פערלייכטערונגען פאר אלע, וואס ווילען מאכען חתונה-אקטען, כדי נישט בערויבט צו ווערען פון די רעכט אלס קראנקען-קאסע-מיטגלידער.

בנוגע דעם זעלבען ענין האט ה' מילמאן זיך אויך געווענדעט צום סעק-רעטאר פון דער יודישער קהלה, ה' באדעל, וועלכער האט מבטיח געווען אין דער היגיעניש אלעמען צו העלפען. יעדען ליגמאגא דארפען אלע, וואס ווילען זיך מאכען חתונה-אקטען, ווענדען אין ראבי-נאט וואו מען וועט זיי (געגען א בעשיי-ניגונג פון א פראוויין, אז זיי זענען אונבעמיטעלט) אדורכפיהרען אלע פאר-מאליטעטען אהן א גראשען געלד.

צו דעם צוועק דארף יעדער רעפלעק-טאנט אויף חתונה-אקטען מיטברענגען אין ראבינאט-קאנצעלאריע פאלגענדעס:

1) אויב דער בעטרעפענדער איז אלס חתן א בחור און די כלה א מיידעל, דארפען ביידע מיטברענגען זייערע „ווישאנגען" און מעטריקעס פון די ערטער, וואו זיי זענען צוגעשריבען. דער ראבינאט וועט זיי דאן מאכען אזוי-גערופענע „זאפאוויעדזשעס". אין 3 וואכען ארום גיט ארויס דער ראבינאט די „זאפאוויעדזשעס". מיט די „זאפאוויעדזשעס, „ווישאנגען" און מעטריקעס ווענדעט מען זיך דאן אין ציוויל-שטאנד-אמט, וואו מען בעקומט א צעטעל צום רב, וועלכער שרייבט-אונטער דעם צע-טעל. מיט דעם זעלבען צעטעל און 2 עדות געהט מען ווידער אין ציוויל-שטאנד-אמט, פון וואנען מען בעקומט ארויס די חתונה-אקטען.

2) אויב אן אלמן אדער אלמנה וויל מאכען אקטען, דארפען זיי, אויסער די אויבענדערמאנטע דאקומענטען מיטברע-נגען אויך א טויט-שיין פון מאן אדער פרוי.

3) גע'גט'ע מוזען א חוץ די דערמאנ-טע פאפירען אויך פערשטעלען נא-צעטלען, דער ציוויל-שטאנד-אמט דארף בעשטעטיגען די אונטערשריפט פון רב און דערנאך מוז מען ענקלאגען אין קרייז-גערי'כט אויף א „רעקלאמאציע".

4) ביים מעלדען קינדער מוז מען פאר א מיידעל צושטעלען א צעטעל פון דער הייבאם, אויב א יונגעל — א צעטעל פון מוהל און אויך א קאפיע פון די חתונה-אקטען. אנשטאט א קאפיע פון די אקטען קען אויך זיין א מעטרי-קע פון א פריהער-געמעלדעטען קינד. ביים מעלדען אנ'ערשט קינד מוז מען אונבעדינגט האבען אקטען, אדער א „ווישאנג" מיט פאליצייליכע צעטעל א פוילישען פאס.

5) ביים מעלדען עלטערע פערזאנען, מוז מען ברענגען א צעטעל פון ביורא פון די שטענדיגע איינוואוינער, אז דאס קינד, ד. ה. די עלטערע פערזאנען איז קינדווייז דארט נישט געמעלדעט געווארען.

נייער פאהר-פלאן

פון 15 מאי 1927 ביז׳ן 1 סעפטעמבער.

לאדז—פאבריקס-וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
1.40	ווארשא (בענצעכם)	1.55	קאליושקי (בענצעכם)
7.50	ווארשא (שנעל-צוג)	4.40	ווארשא
9.05	קאליושקי (זונטאג און חגא-טעג)	7.21	קאליושקי
	פערנאַדזשאַ (דורך גאלקובעק—	8.15	קאליושקי
9.30	פלאַטאווי)	9.35	טשענסטאָכאָוו
10.35	קאליושקי (פון 1 יוני—1 סעפט.)	10.40	ווארשא
11.50	קאליושקי	12.35	קאליושקי (פון 1 יוני—15 סעפט.)
14.25	ווארשא	13.25	סקאַרזשיסקאָ
15.20	ווארשא	14.40	ווארשא
16.25	טשענסטאָכאָוו	16.38	ווארשא
18.05	קאליושקי	19.56	טאַרנאָבזשעג
18.55	ווארשא (שנעל-צוג)	20.25	קאליושקי
19.10	סקאַרזשיסקאָ	22.15	קאליושקי
20.10	ווארשא	22.45	ווארשא (שנעל-צוג)
23.45	קאליושקי	23.20	קאליושקי (זונטאג און חגא-טעג)

לאדז—קאלישער וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
2.01	אָסטראָוו (בענצעכם)	1.46	ווארשא (בענצעכם)
3.14	ווארשא	2.59	אָסטראָוו
6.41	ווארשא (שנעל-צוג)	6.38	פאריז—בערלין (שנעל-צוג)
7.14	ווארשא	6,88	קראָקא
8.00	פויזען	6,59	פויזען
8.10	קאליושקי	7.48	לאָוויטש
9.03	קוטנא	8.43	קוטנא
12.57	פויזען	8.53	אָסטראָוו
13.04	בערלין—פאריז (לוקסוס)	10.39	ווארשא
13.15	ווארשא	10.40	לאַמבערג
13.47	ווארשא		ווארשא (לוקסוס, מאָנטאג, מיט-
14.10	קוטנא	11.58	וואָך, פרייטאג)
15.25	לאַמבערג (דורך סקאַרזשיסקאָ)	12.14	ווארשא
16.40	שעראַדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	13.32	פויזען
18.35	אָסטראָוו	13,45	קוטנא
	ווארשא (לוקסוס, מאָנטאג, מיט-	18.05	קאליושקי
19.13	וואָך, פרייטאג)	18.40	פויזען
19.38	לאָוויטש	19.05	פאריז—בערלין (לוקסוס)
20.15	קוטנא—דאנציג	20.18	קוטנא
20.35	קראָקא (דורך ראָקיטשין)	21.18	ווארשא
21.58	פויזען	22.05	קוטנא
23.14	בערלין—פאריז (שנעל-צוג)	22.10	שעראַדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)
23.58	קוטנא	23.06	ווארשא (שנעל-צוג)

Miejski Kinematograf Oświatowy
WODNY RYNEK
Od 5 do 11 lipca r. wł. dla dorosł.
Maciste w klatce lwów
(Wielka katastrofa cyrkowa) Dram. w 12 części.
W rol. gł. HELENA SANGRO i MACISTE.
Dla młodzieży **Biały Junak**
Dram. w 8 części z życia cowboyów ameryk.
W roli gł. TOM MIX.

אין די הייזער פון דער
געזעלשאַפט „לאקאַטאָר"
אין לאָדז, קאָניגס-גאַס רוג זשעראָמסקא מיט דער טראַמוואַי-סטאַציע (טראַמוואַי-ליניעס 4 און 11) זיינען איבערגעבליבן וואוינונגען וואָס באַשטעהען פון 1 צימער מיט א קיך און א וואַש-צימער מיט אַלע באַקוועמליכקייטען (גאַז, עלעקטרישע באַלייכטונג, וואַסער, גאַז-אינסטאַלאַציעס, צענטראַל הייצונג) פון יולי ד. י.
גענויערע אינפאָרמאַציעס ערטיילט דאָס ביוראָ פון דער געזעלשאַפט „לאָקאַטאָר" אין לאָדז, אַנדזשעיאַ 11, טעל. 41-56, פון 9—3 נאָכמ.

פערטרעטער און פערקויפער
(מענער אויך פרויען) ווערען געזוכט. 10 ביז 20 דאָלאַר טעגליכע פערדינסט. בעט פליסיגער אַרבייט אויך מעהר. קאַפּיטאַל אין קאַקציאַנטיס אוננעטיג. פּראָספּעקטען גראַטיס פון:
Maibruch, Expert van nieuwe gepatenteerde artikelen
101, R. Lamoriniére Antwerpen.

אויפמערקזאם!!!
העקסלען פון פאר דער מלחמה פון דער פירמע
פישער און האכבערג, ראווע
ביליג צו פערקויפען.
אָפערטען אַבצוגעבען אין אַדמיניסטראַציע פון „לאָדזשער טאָגעבלאַט".

קאָפּ-ווייטאָג און ערשעפּונג.
אויך מאָגען-פערדארבונג, לעבער-קראַנקהייטען, נירען, גאַל-שטיינער, רהעומאַטיזם, אַרטעריאָ-סקלעראָזע, העמאָרויִדען, רעהמאַטיזם קומט פּונקט אַן צוליב דער שלעכטער שטאָף-ווערקזלונג און פעראוניניקונג פון בלוט אין מענשליכען אָרגאַניזם.
Zioła z Gór Harcu D-ra Lauera
היילען צו גוט-ט״ר שטאָף-ווערקזלונג, פראַקטען צו פערדייען, רייניגען דאָס בלוט און אַלע ערשט מאַכען געזונד דעם מאָגען און ברענגען צו א רעגולערער פונקציע פון דער לעבער און נירען, זאָוויי בעזייטיגען שטילגאַנג, און
Zioła z Gór Harcu D-ra Lauera
בעזייטיגען פון אָרגאַניזם די נישט פערדייטע רעשטלעך, ווי אויך בעקעמפען דאָס שטעכען זיך פון אַרויסצונגען, וואָס איז גורם צו רהעומאַטיזם און אַרטעריעס.
Zioła z Gór Harcu D-ra Lauera
בעזייטיגען און פערהיטען דאָס שאַפען זיך און גאַל-שטיינער און פערמילדערן די העמאָרויִדען-שמערצען.
די פרייזען א האַלב שאַכטעל 1,50 זל.
„ א דאָפּעלטע שאַכטעל 2,50 זל.
צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און אַפּטייק-סקלאַדען

NERWOWI, NEURASTENICY
cierpiący na drażliwość, słabość woli, brak energji, melancholję, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów, śledziennice, nerwowe zaburzenia serca i żołądka, otrzymują bezpłatnie broszurę Dr. Weisego „Cierpienia nerwów" Dr. Gebhard & Co., Gdańsk. 842

צאהן-ארצט
S. LIEBERMAN
קאנסטאנטינער 46
נעמט אן פון 8—10 פריה און פון 4—8 אָוונט.

א מעבלירט צימער
צו פערמיטען. צו זעהן אין „טאָגעבלאַט" נומער 29 וו.8

נישט 10.000 !.. נישט 100.000 !..
נור מיליאָנען מענשען אויף דער וועלט בענוצען אין איצטיגען מאָמענט
COSMOPOLIS
א דאַנק זייגע זעלטענע אייגענשאַפטען, וועלכע פּלעגט און בעהאַלט די פרישקייט פון פּנים, הענד און קערפער.
קאסמאפאלים דאָס איז נישט קיין קרעם. קאסמאפאלים דאָס איז נישט קיין פּאַסטע צום פּנים.
קאסמאפאלים איז א גאַנץ נייע און ביז אַהער נאָך נישט געוועזענע זאַך.
הויפּט-סקלאַד אויף פוילען: **Roman Włodarski, Warszawa, Lubeckiego 5**
צו בעקומען אין די אַפּטייקען, אַפּטייק-סקלאַדען און פּערפומעריעס. פּרייז זל. 2.50 פאַר א שטיק. אין פאַל ווען מען בעקומט נישט דאַרף מען זיך ווענדען צום הויפּט-סקלאַד פאַר פוילען. אויסוועלטיגע ווערט צוגעשיקט נאָכ׳ן בעקומען פאָראויס זל. 2.75 אָדער 3.25 פאַר נאָכנאַמע.
היט זיך פאַר פעלשונגען!
פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף אייגענער רעכנונג ווערט געוואונשען.

בעזרת השם. **בשורה טובה!**
הוצאתי לאור ספרי
„פתח הדעת"
על הלכות בשר בחלב,
מחזיק 319 עמודים גדולים מחירו 10 זהובים וכל הקודם זכה! מה דברי **חיים פנחס לוריא** (הנקרא פינטשע לוריא) מורה הוראה פה לאדז, רחוב פולנאָצנע 12.
(בעל מחבר ספר „פתח הדעת" הלכות מליחה וספר „משיב הלכה") האדרעסע למחבר:
Rabin Ch. P. Lurie, Łódź, Północna 12.

Dr. med. S. Kantor
ספעציאליסט פאַר הויט- ווענערישע, און האָר-קראַנקהייטען. רענטגען- און העל-ליכט-קאַבינעט
פּיעטריקאָווער 144, רוג מאָנגעליבקע
טעלעפאָן 29-45.
נעמט אָן: פון 8—2 און פון 6—8 פאַר פרויען א בעזונדער וואַרטע-צימער — פון 5—6 נאָכמ.
נעמט אָן אין דער לעטשניצע „סאַניטאַס" ציגעל-גאַס 29 פון 2—4.

וכי תמכור ממכור לעמיתך
או קנה מיד עמיתך,
אל תונו איש את אחיו!
און טאָמער ווילט איהר זיין חבר אָנגעהן, זאָלסטו קומען צו לויפען אין דעם ביוראָ פּיעטריקאָווער 17, דורכגאַנג (זאכודניא 52) וועט לויט׳ן אויסגאַב געווינעקאָסט פראַכטיגע אַלערליי בימעס, מלאָכועס און שוויפעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פוילען, אַפּעלאַציעס, אַפּעליציעס, אַרחאַלאַניעס, רעקורסען — וועגען קאָנצעסיעס, פּעטער אין קאַמיסאַר-זאַנדוי, היפּאָס אין אַלע פּאָליצי-בעצירקען, שוּת-פּות-אַמטען, סטאַטוטען, אַקטען אינפאָרציגועס, אַקטען דאַראָוויזונעס, קאַרנע ספּראַוועס, וו אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.
שנעל, רעעל און ביליג!
מיט אַכטונג י. מאַנעלע רעכטסקאָנסולענט
פּיעטריקאָווער 17, זאַכאָדניא 52.

HEMOROIDY!
Wyczerpującą broszurę № 12 wysyła darmo
Dr. Hugo Caro, G.m.b.H., Gdańsk

Nowe siły męzczyźnie
daje „Yopuamin" oddawna wypróbowany i naukowo spreparowany środek, 50 dawek 12 zł. ze sposobem użycia. Dr. Gebhard & Co. Gdańsk. 2427

וויכטיג פאַר דאַמען!!!
מאַכט איך די עלעגאַנטעסטע דאַמען-היטע נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די פיינסטע היטע איבער-אַרבייט איך אויף בעפעליג נייע. געדענקט די אַדרעס:
זאַכאָדניאַ 23
אין הויף, 2-טען אַפּגאַנג, לינקס פּאַרטער.
נאָר פאַר 2.50 זל.
ווערען געמאַכט זיידענע, שטרוי מיט זיידע אויף פילץ-היטע אין אַלע פאַרבען און פאַסאָנען
בעם. נאָר פאַר 7. זל. אויספירונג
„TOLA"

לעטשניצע
פון דאַקטוירים-ספּעציאַליסטען
און צאָהן-ערצטליכער קאַבינעט
זגערזשער 17, טעל. 16-33.

ד״ר ראַמאַוואָסקי	נאָז-, האַלז, אויערען-קר.	פון 11-10, 3—2, 7—6
ד״ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	פון 12—2
ד״ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכטס-קר.	11—10
ד״ר ראָזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	12—10, 5—4
ד״ר פּאַפּיערני	פרויען- און געבורטס-הילף	1—12½, 6—5
ד״ר גאָלדשטיין-פּאָלאַק	אינערע-קראַנקהייטען	2—1
ד״ר מאַנטאַר	כירורגישע קראַנקהייטען	
ד״ר וויינבערג	אינערע, מאָגען, הערץ, לונגען	1—11, 7—6
ד״ר סטופּעל	רענטגען	12—10, 6—3
צאָהן-ארצט א. גראַדזענשטשיק צאָהן-ארצט נ. ראָזעס	צאָהן- און מויל-קראַנק.	9—3 9—3

סינטעליבע העהעגוואַגע-בעשטראַהלונג. פּאַסטען-שטעלען בעי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען
א רענטגען-אינסטיטוט
קוואַרץ-לאַמפּ, דיאַטערמיע און עלעקטראָ-טעראַפּיע קאַבינעט.
וויזיטען אין דער שטאָט. פּאָר קאָסטען אויך זונטאג.
אַלע ערט מעדיצינישע אַנאַליזען. — קורסען פאַר שוועסטער.
איבערזונגען געגען שקאַרלאַטינע.

לעטשניצע
פון דאַקטוירים-ספּעציאַליסטען
און צאָהן - ערצטל. קאַבינעט
„SANITA"
ציגעלניאַנא 29, טעל. 44-51.
נעמען אָן פאָלגענדע דאָקטוירים:

ד״ר י. איציגסאָן	ד״ר ש. מאַלאָוויטש	ד״ר י. שטיינבערג
ד״ר אימיך	ד״ר ענגעל	ד״ר ל. שטיראַוויטש
ד״ר ח. גומפּלאָוויטש	ד״ר ד. פריד	ד״ר א. שטיינבערג
ד״ר ג. גערשטיין	ד״ר ל. פּריבולסקי	צאָהן-ערצטען:
ד״ר ח. לאָסקי	ד״ר א. קאָצענעלסאָן	י. צוקער
ד״ר ז. לעווינזאָן	ד״ר ס. קאָנאָר	ב. גריגשטיין-גאַרקאַווי
פּראָף. ד״ר מ. לעווינזאָן	ד״ר ב. ראָזענבערג	ע. קרעגיצקאַ-ציפּין
ד״ר ע. מאַרקאָוויטש	ד״ר ה. ראַקאָווסקי	ע. שאַצקאַ
	מר. ד״ר ע. ראָזענבלאַט	

אַנאַליזען פון אורין, בלוט, שטול-גאַנג און שפּייעכץ.

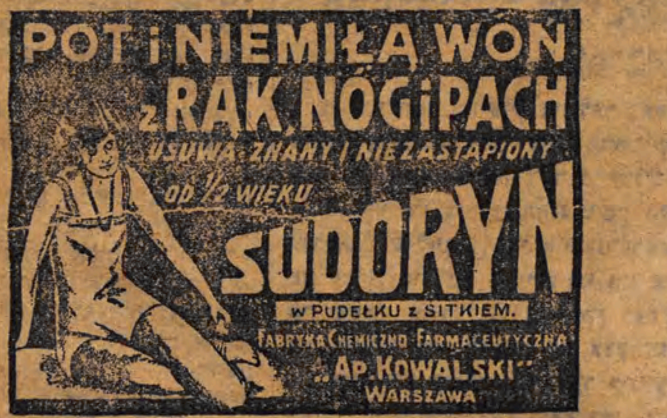

פּאַדערט איבעראַל
נאָר פּאַטענטירטע
פעלד-בעטען
פּראָבירט מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
Palma-Patent
פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען.
אויך שטענדיג אויף לאַגער אין א גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, אַטאָמאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, הויכע קינדער-בענקלעך, שאַזלאָנגן און געבעטע מאַטראַצען.
ביליגסטע פּרייזען! רעעלסטע בעהאַנדלונג!
לאַדען, פולנאָצנא 24, טעל. 31-85.

שוין דערשינען:
בריוו פון דער מאַמע פון דער יודישער בינע
אסתר רחל קאמינסקא
מיט אַריינפיר און באַמערקונגען פון **מאַרק טורקאָוו.**
דאָס ביכל אַנטהאַלט 73 בריוו, וואָס די גרויסע יודישע קינסטלערין האָט געשריבן צו: יעקב דינעזאָן, מענדל עלקין, פּאָולאַ און נח פּרילוצקי, אברהם יצחק קאַמינסקי, רעגינאַ קאַמינסקאַ, אידאַ קאַמינסקאַ, יוסף קאַמינסקי, זיגמונט טורקאָוו, יאָנאַס טורקאָוו א. א.
10 דרוק-בויגן. 5 בילדער. פּראַכט-אויסגאַבע.
— פּרייז 3,75 זל. —
מיט באַשטעלונגען זיך ווענדן:
Kooperatywa „Bycher" Warszawa, Nalewki 2-a

אבאָנאַמענטס-פּרייז: פאַר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פּראָווינץ און בעלגיען 20—פראַנק. אין אַנדערע לענדער—1,25 דאָלאַר.
אַנאָנסען-פּרייז: פאַר א מילימעטער-שורה פאַר׳ן טעקסט 16 גר., פּרייוואַט 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פּרייוואַט 60 גר., נאָכ׳ן טעקסט 12 גר., הויזשאַפט 18 גר. פאַר אויסלענדישע אַגענטען 100% טייערער. אויסער דער שטאָט—מיט 50% טייערער. פון די פּרייזען ווערן נישט אַראָפּגעצויגען קיין ראַבאַט.
Redaktor-wydawdca E. Hamburski.
Tłocznia: E. i M. Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 16.